

**CARE ESTE NUMELE
LUI
DUMNEZEU?**

יהוה

Calea Creștină
2016 – Arad
www.CaleaCrestina.ro

CUPRINS

CAPITOLELE:

PAGINA:

1. Care este Numele lui Dumnezeu?	4
2. Un Nume, dar mai multe titluri	10
3. Însemnătatea numelui lui Dumnezeu	17
4. Numele lui Dumnezeu în Vechiul Testament	38
5. Numele lui Dumnezeu în Noul Testament	45
6. Numele lui Dumnezeu în Regatul Său	51
7. Folosirea numelui divin, cum?	52
8. Cum putem onora numele lui Dumnezeu?	54

Notă:

Citatele Biblice sunt scrise cu text **bold**, iar alte citate sunt scrise cu text *italic*. Citatele sunt puse în ghilimele „”, iar parafrazările unui text biblic sau a unei părți din text, cât și anumite expresii teologice care nu apar în Biblie sunt încadrate în: ‘’.

Dacă nu se face nici o mențiune, citatele biblice sunt luate din (BC) Biblia Cornilescu sau (BCR) Biblia Cornilescu Revizuită.

Siglele altor traduceri la care se face referire în acest material:

SS 1874 - Sfânta Scriptură tipărită la Iași în 1874.

NW - Traducerea Lumii noi a Sfințelor Scripturi.

GBV - Biblia București 2001, editată de Gute Botschaft Verlag.

SCC - Scripturile Calea Creștină.

Prescurtări:

n.s. - notă de subsol.

î.C. - înainte de Cristos.

d.C. - după Cristos.

V.T. - Vechiul Testament.

N.T. - Noul Testament.

Cuvânt înainte:

În Biblie numele au foarte mare importanță, și fiecare nume are o semnificație aparte, multe din aceste nume conțin Numele lui Dumnezeu: „Iehova”.

Dumnezeu acordă importanță numelor, El dă nume îngerilor (Luca 1:26), stelor (Isaia 40:26). El a pus în om dorința de a pune nume, chiar la însărcinat pe primul bărbat să pună nume la animale (Geneza 2:19). Mai departe Adam i-a dat nume soției sale numind-o: Eva (Geneza 3:20). Faptul că Dumnezeu consideră numele importante reiese și din faptul că El a dat uneori instrucțiuni precise cu privire la numele ce urmau să-l poarte unii oameni (vezi Luca 1:13; 60-63). Dumnezeu chiar a schimbat numele unor persoane ca aceștia să aibă o identificare mai potrivită cu persoana lor și cu planul lui Dumnezeu (Geneza 17:5,15). Chiar Domnul Isus a pus un alt nume lui Simeon numindu-l „**Petru**”, adică „**Piatră**” (Matei 16:17,18; Marcu 3:16), iar fiilor lui Zebedei i-a pus numele „**fiii tunetului**” (Marcu 3:17).

Astfel în Biblie numele nu este ca și în zilele noastre doar o simplă denumire, care poate avea sau nu o anumită însemnătate.

În Biblie numele au semnificații, și ele s-au dat în funcție de personalitatea și trăsăturile celui ce-l poartă, nu degeaba înțeleptul rege Solomon spune în Ecleeziast 6:10 **„Ce este omul, se cunoaște după numele care i s-a dat...”**.

Astfel de pildă numele Esau (lit. păros) s-a dat pentru că a ieșit roșu de tot: ca o manta de păr; și de aceea i-au pus numele Esau, iar Iacob (lit. Cel ce ține de călcâi) pentru că îl ținea cu mâna de călcâi pe Esau; și de aceea i-au pus numele Iacob (Geneza 25:25,26).

Dar ce putem spune despre numele lui Dumnezeu?

Dumnezeu se descoperă lui Moise ca având un nume (Exod 3:13-15), Psalmistul spune ca **„orice făptură să binecuvânteze Numele Lui cel Sfânt în veci de veci.”** (Psalm 145:21); Domnul Isus învață în rugăciunea Tatăl nostru, că noi trebuie să ne rugăm: **„sfîntească-se numele Tău”** (Matei 6:9). Iar în Proverbe 30:4 înțeleptul Agur, inspirat întrebă: **„Cine s-a suit la ceruri, și cine s-a pogorât din ele? Cine a adunat vântul în pumnii lui? Cine a strâns apele în haina lui? Cine a Hotărât toate marginile pământului? Cum se numește El, și cum cheamă pe fiul său? Știi tu lucrul acesta?”** Tocmai pentru a răspunde la această întrebare **„Cum se numește El”** și la altele legate de numele divin, am conceput acest material, după cum uremază:

1. Care este Numele lui Dumnezeu?

Dumnezeu se descoperă lui Moise ca având un nume (Exod 3:13-16). Moise îl întreabă pe Dumnezeu: „**Iată mă voi duce la fii lui Israel, și le voi zice: Dumnezeul părinților voștri m-a trimis la voi; și de-mi vor zice mie: „care este numele Lui?” „Ce să le răspund?”**” (citat din Sfânta Scriptura 1874 revizuită în 1996 la Arad). Dumnezeu îi răspunde la întrebarea lui Moise spunând: „**Eu sunt Cel ce sunt; și-i mai zise: „Așa vei zice fiilor lui Israel: Cel ce se cheamă: EU SUNT, Acela m-a trimis la voi. Și Dumnezeu mai adause lui Moise: „Așa vei zice fiilor lui Israel: „Iehova, Dumnezeul părinților voștri, Dumnezeul lui Abraam, Dumnezeul lui Isac și Dumnezeul lui Iacob m-a trimis la voi; acesta este numele Meu în etern; și aceasta este amintirea Mea pentru toate generațiunile.”**” (citat din Sfânta Scriptura 1874 revizuită în 1996 la Arad). Dumnezeu se prezintă la Moise, spunând despre El că este: „**Eu sunt**” (În ebraică: „EHaYEHA”); sau „**Eu sunt Cel ce sunt**” (în ebraică: „EHaYEHA aSHER EHaYEHA”).

În limba română, **יְהוָה** (EHaYEHA), se transliterează și se citește 'ehyé (și înseamnă Sunt, Eram, sau Voi fi – după sintaxă), iar expresia: **יְהוָה אֲשֶׁר יְהוָה** („EHaYEHA aSHER EHaYEHA), se transliterează: 'ehyé 'așer 'ehyé (Sunt Cel Care Sunt).

În original nu apare în text „**Cel ce se cheamă**”, astfel nu putem vorbi de un nume „**Eu sunt**”, ci mai degrabă de o prezentare de sine a lui Dumnezeu, căci această expresie nu mai apare nicăieri în Biblie sub descrierea de ‘nume a lui Dumnezeu’. Totuși pentru a-i răspunde la întrebarea lui Moise: „**de-mi vor zice mie: „care este numele Lui?” „Ce să le răspund?”**” Dumnezeu îi precizează lui Moise spunându-i: „**Iehova, Dumnezeul părinților voștri, Dumnezeul lui Abraam, Dumnezeul lui Isac și Dumnezeul lui Iacob m-a trimis la voi; acesta este numele Meu în etern.**”

Scopul acestei prezentări era ca evreii să înțeleagă că nu alt Dumnezeu sa arătat la Moise; ci, Dumnezeul părinților lor, acel Singur și etern Dumnezeu: Iehova.

Acest nume sfânt de „**Iehova**” așa cum apare în Sfânta Scriptura de la 1874 tipărită la Iași, se scria în ebraică sub forma a patru litere YHWH, la care se adăuga vocalele corespunzătoare, deoarece scrierea ebraică scria doar consoanele fără vocale. Este bine de știut însă că evreii au pierdut ei înșiși pronunțarea corectă a acestei perifraze notate în textul vechi doar cu consoane.

La ora actuală există mai multe opinii în ce privește pronunția numelui! Unii îl pronunță: „**Iahve**”, cum apare în Biblia Ortodoxă în Exod 33:19; 34:5,6: „...Și Domnul, trecând pe dinaintea lui, a zis: „**Iahve, Iahve, Dumnezeu, iubitor da oameni, milostiv, îndelung-răbdător, plin de îndurare și de dreptate**”. Majoritatea erudiților, bibliștilor, teologilor și gramaticienilor optează pentru forma: „**Iahve**” (Yahweh).

Alte forme ale numelui folosite în istorie sau sugerate de unii erudiți:

- „**Yahoo**” sau „**Yahoo-wah**”; „**Iahova**” sau „**Iahoova**” („**Biblical Archaeology Review**”).
- „**Y⁴HuaH**” sau „**YaHuaH**” („**The Mysterious Name of Y.H.W.H**” p.74).
- „**Yaho**” sau „**Yahou**” (Glosarul traduceri franceze a Bibliei Segond p.9).
- „**Iaou**” sau „**Iaoue**” în ce privește scrierile lui Clement de Alexandria.
- „**Iaho**” - Ieronim.
- „**Iave**” sau „**Iabe**” – Theodoret.
- „**Iehvah**”, – Kittel, considerat supremul erudit în redarea textului ebraic, care consideră forma **Iehvah** ca fiind corectă.

Revenind la forma cea mai susținută de savanți, și anume forma: Yahweh! Ea este susținută și de unele traduceri ale Bibliei (vezi mai jos câteva exemple): traducătorul Eugene Ledrain, a insistat (în 1879) să folosească forma Yahweh, pentru că acest nume era în armonie cu semnificația „*El cauzează să fie*” sau „*El cauzează să devină*”, nume pe care îl folosește sistematic în traducerea sa terminată în 1899. Alți traducători au folosit numele Yahweh, cum sunt: **Emphasized Bible** (1878), Rodwell (1881), **Addis Documents of the Hexateuch** (1893), Banks J.S (1895), Rotherdam (1897), Leidse Vertaling (1899), etc. De exemplu, traducătorul agnostic Eugene Ledrain, a insistat (în 1879) să folosească forma Yahweh, pentru că acest nume era în armonie cu semnificația „*El cauzează să fie*” sau „*El cauzează să devină*”, nume pe care îl folosește sistematic în traducerea sa terminată în 1899.

Însă, forma cauzativă a verbului a fi, "*El cauzează să fie*" sau "*El cauzează să devină*", inventată pentru a justifica o formă verbală care să înceapă cu Yah, nu a existat niciodată și nu va exista. În plus, forma aceasta este teribil de absurdă, după cum indică traducătorii Pirot și Clamer.

În primul rând, noțiunea metafizică a unui Dumnezeu "*care este*" sau "*care cauzează să fie*" este prea abstractizată având în vedere timpul când se presupune că ar fi apărut (vremea lui Moise) și corespunde mai degrabă gândirii filosofice grecești.

Pe de altă parte, noțiunea unui Dumnezeu care „*va fi*” cu poporul său este o idee foarte concretă pe care o dezvoltă adesea Talmudul și este în armonie cu contextul biblic. În al doilea rând, noțiunea unui Dumnezeu care "*cauzează să fie*" ar trebui obligatoriu să fie exprimată prin forma yehaweh (timpul viitor în ebraică). Și în ultimul rând, așa cum menționează un comentariu din *Jerusalem Bible*, în Exod 3:14, forma gramaticală folosită fără umbră de îndoială este forma viitorului qal (care se poate traduce „*Eu voi fi*”, așadar „*El va fi*”).

Este interesant de observat că forma Yahweh, care a fost susținută de unii dintre cei mai străluciți teologi, cei mai competenți gramaticieni, cei mai de seamă bibliști, cei mai prestigioși autori de dicționare este în final acceptat ca fiind falsă.

Regele Solomon, despre care se spune ca a primit înțelepciune de la Dumnezeu, nu a folosit niciodată tetragrama în cartea sa: Eclesiastul, însă în mod misterios a folosit o formă gramaticală rară yhw' pentru yhwh (Qo 11:3), care apare o singură dată în întreaga Biblie. Culmea ironiei, bibliștii traduc această formă cu: „**va fi**” (Bible of the King James, Darby, etc.) care este sensul de bază al tetragramei. Traducătorii Septuagintei de asemenea au tradus această formă prin „**El va fi**” (estai). În plus, vocalizarea ebraică a acestui cuvânt, păstrată de Masoreți, este: "Yehou[a]", care constituie vocalizarea naturală a tetragramei.

Forma „**Yehoua[w]**”; a fost găsită în Egipt pe o inscripție scrisă cu hieroglifici datând din timpul lui Amenophis III (1391–1353 î.C.), cu doar aproximativ 100 de ani după ce Dumnezeu și-a prezentat Numele lui Moise, iar Moise a folosit numele divin în fața Faraonului din Egipt (comp. cu Exod 5:2; 7:5).

Primul savant care a oferit în mod exact și clar motivele variantei de vocalizare preferată a fost cardinalul Nicolas de Cusa. În 1428 predica sa era dedicată versetului din Ioan 1:1 unde a explicat, bazat pe cuvintele rabinului Moyses, diversele nume ale lui Dumnezeu (Adonai, Iah, Savaot, Shadai, etc.) și semnificația tetragramei, pe care o vocaliza Iehoua. El a început în această predică să dezvolte ideea că Isus a fost elementul 'care se putea pronunța' (Cuvântul) al Dumnezeului 'care nu se putea pronunța'. În altă predică, scrisă în jurul lui 1440, el a explicat că numele lui Isus înseamnă 'salvator' care se pronunță Ihesua în ebraică, iar acest nume 'Salvator' este de asemenea Cuvântul lui Dumnezeu. A indicat că numele care nu se poate pronunța este Iehoua în ebraică. În alte două predici, scrise în 1441, a urmărit o legătură între tetragrama care nu se putea pronunța în greacă, Iot, He, Vau, He și numele 'care se putea pronunța' al lui Isus, care era scris adesea Ihus. Apoi într-o predică scrisă în 1445, el a explicat în detaliu motivele gramaticale care permiteau legătura între aceste două nume. Numele lui Dumnezeu este tetragrama în greacă, care în ebraică se scrie Ioth, He, Vau, He; aceste patru litere serveau ca vocale, care corespund cu I, E, O, A în greacă, pentru că în această limbă nu există o vocală anume pentru sunetul OU (litera U în greacă se pronunță ca și litera Ū în franceză). Astfel, transliterarea IEUA în greacă ar fi mai exactă și ar reflecta mai bine sunetul OU al numelui ebraic I-e-ou-a, care devine în latină Iehova sau Iehova, pentru că litera H nu se aude și vocala U

servește de asemenea ca și consoană (V). El a observat în final că forma ebraică IESUA a numelui 'Isus' se distinge de numele divin numai printr-o literă sfântă "s" (shin în ebraică) care este interpretat ca 'vorbirea' sau Cuvântul lui Dumnezeu, de asemenea salvarea lui Dumnezeu.

Un cercetător francez pe nume: Gerard Gertoux susține forma: „**Iehova**”, aducând următoarele probe solide descrise în cartea: „**Numele divin Y.eH.oW.aH care se pronunță așa cum se scrie I_Eh_oU_Ah**”: „*Flavius Josephus, care a înțeles preoția din acest timp foarte bine, a spus clar că în momentul când romanii au atacat templul iudeii chemau numele inspirator de teamă al lui Dumnezeu. (The Jews War V:438) El a scris că nu are dreptul să dezvăluie acest nume cititorului său (Jewish Antiquities II:275), totuși el a oferit detalii importante referitoare la pronunția pe care dorea să o ascundă. În lucrarea sa The Jewish War V:235 el spune: <<Marele preot avea capul acoperit cu o tiara de in subțire cu o bordură violet și înconjurat de o coroană de aur pe care erau inscripționate literele sfinte; acestea sunt patru vocale>> Această descriere este excelentă; ea completează pe cea din Exod 28:36-39.*

Acum este evident că 'literele sfinte' se referă la Tetragrama scrisă în paleo-ebraică, nu în greacă. Ba mai mult, în ebraică aceste consoane Y, W, H, servesc în realitate drept vocale; de fapt ele sunt așa numitul sistem (matres lectionis). Scrierile de la Qumran arată ca în secolul întâi Y folosit ca vocală servea sa indice doar I și E, W servea doar pentru sunetul O și U, iar un H final servea pentru sunetul A. Aceste echivalente se pot verifica în mii de cuvinte. Litera H se folosea ca vocală numai la sfârșitul cuvintelor, niciodată în interiorul lor. Deci citirea numelui YHWH ca patru vocale ar fi IHUA, adică IEUA, pentru că între două vocale H se pronunță cu o nuanță de E.”

Astfel autorul acestei cărți: Gerard Gertoux, susține în cartea sa, că numele divin: YHWH, se pronunță așa cum se scrie: I_Eh_oU_Ah, pe baza faptului că consoanele YHWH pot servi ca vocale, iar Josephus Flavius confirmă această citire ca vocale. Atunci tetragrama sar citi: IEUA sau I_Eh_oU_Ah. Căci aceste patru litere serveau ca vocale, care corespund cu I, E, O, A în greacă, pentru că în această limbă nu există o vocală anume pentru sunetul OU (litera U în greacă se pronunță ca și litera Ü în franceză). Astfel, transliterarea IEOUA în greacă ar fi mai exactă și ar reflecta mai bine sunetul OU al numelui ebraic I-e-ou-a,

care devine în latină Iehova sau Iehova, pentru că litera H nu se aude și vocala U servește de asemenea ca și consoană (V).

Iar din latină: Iehova sau Iehova, în română ar fi tot: „Iehova”!

Recent interpretarea lui Gerard capătă acceptare și câștigă tot mai mulți aderenți în rândul cercetătorilor.

Este interesant de observat că Iuda Halevi, un alt savant iudeu, a prezentat aproape aceleași argumente în cartea sa „**The Kuzari**” publicată cu câțiva ani înainte, în 1140. El a scris că diferența principală între Zeul lui Avraam și Zeul lui Aristotel era tetragrama. El a dovedit de asemenea că acest nume era numele personal al Zeului și că tradus înseamnă „*El va fi cu voi*”. Pentru a arăta încă o dată că ceea ce era important era semnificația, și nu pronunția acestui nume, el a citat Exod 5:2. El a arătat că literele tetragramei au proprietatea remarcabilă de a fi *matres lectionis*, ceea ce înseamnă vocalele asociate cu alte consoane, similar cu modul în care spiritul este asociat cu corpul și-l face viu. (Kuzari IV:1-16) Iuda Halevi specifică în lucrarea sa că yod (Y) servește ca vocala I, waw (W) servește ca O și că he (H) și aleph (') servesc ca și A. Conform acestor indicații rudimentare, numele YHWH s-ar putea citi I-H-O-A "conform literelor sale " (H nu este folosit niciodată ca vocală în interiorul cuvintelor; în acel caz de excepție se alege litera aleph.).

Numele Iehova, apare în anumite nume ebraice, ca de pildă: Ieho-ram și Ieho-șafat; oferind astfel un sprijin lingvistic pentru forma: Iehova.

În ce privește Numele Fiului: Iesus [**Ιησοῦς**] traducere corectă a expresiei din greacă este: Iesous, care are ca corespondent, expresia: ebraică: Iehoșua, însemnând: *Iehova este salvare*.

Cei ce susțin folosirea numelui în forma Iehova, mai aduc ca argument în plus, faptul că forma: „**Iehova**” este forma intrată în uz și cea mai folosită în traduceri din diferite limbi pe parcursul secolelor. De fapt, forma: „**Iehova**”, este forma cea mai intrată în uz în limba română și cea mai folosită în traduceri din limba română.

În ce privește Bibliile în limba română, în Biblia de la Pesta 1873 și în Biblia de la Iași din 1874, cât și în Traducerea Nițulescu, apare forma: „**Iehova**”, de aproape 7000 de ori, însă doar în Vechiul Testament.

În Biblia Cornilescu (BC) la Geneza 22:14; Exod 17:15, apare la nota de subsol numele divin. În Biblia Cornilescu Revizuită (BCR) de Societatea Biblică GBV, găsim Iehova doar la note de subsol și în

prefață, unde se spune că peste tot unde apare în text DOMNUL cu majuscule acolo în original este YHWH (Iehova). Iar forma prescurtată „**Iah**”, apare chiar în text (Psalm 122:4; 130:3; Isaia 12:2; 26:4), cât și în expresia Halellu-Iah, care înseamnă lăudați-l pe Iah (Apocalipsa 19:1 n.s.). În Biblia București 2001 GBV, apare în text forma Iehova o singura dată la Geneza 22:14 sub forma de „**Yehova-Iire**”.

Iar în Scripturile Traducerea Lumii noi (2006) apare de 237 de ori în Scripturile grecești creștine, și de 6973 de ori în Scripturile ebraice. Iar în Noul Testament Traducerea Fidelă 2007, apare de peste 100 de ori în text.

În anul 2009 apare Biblia Fidelă în Cluj tradusă de un comitet baptist, unde apare numele divin sub forma Iehova după cum urmează: Geneza 22:14; Exod 6:3; Exod 17:15; Judecători 6:24; Psalm 83:18; Isaia 12:2; 28:4.

În anul 2014 apare traducerea Scripturile Calea Creștină, unde Numele divin apare de 168 de ori în Scripturile grecești creștine.

O altă problemă care se ridică este:

2. Un Nume, dar mai multe titluri

Are Dumnezeu un Nume sau mai multe?

În general se susține de culte și așa ziși „teologi” că Dumnezeul Bibliei are mai multe nume, cum ar fi: Domn, Dumnezeu, Stăpân, Cel Atotputernic, Cel preaînalt, etc.

La celălalt pol se situează varianta că Dumnezeu are doar un nume personal: YHWH (Iehova) iar expresiile: Domn, Dumnezeu, Stăpân, Cel Atotputernic, Cel Preaînalt, sunt doar titluri, apelative, și nu Nume. Care este realitatea?

Este interesant că nicăieri în Biblie nu găsim că Dumnezeu a zis: „Numele Mele” !!! Nicăieri în Scriptură nu se face măcar aluzie la ‘numele Tale’ (la plural) ci doar „**numele Tău**” (Matei 6:9), întotdeauna la singular.

Iar un alt argument este că expresii ca: Domn, Stăpân, etc. se aplică și la oameni, (Efeseni 6:5; 1Petru 3:6). Astfel ele nu-l identifică automat și clar pe Dumnezeu.

Apoi nicăieri în Biblie, Dumnezeu nu spune: „*Domnul este Numele Meu*”! Sau „*Numele Meu este Stăpânul*”, etc.

Ci peste tot în Biblie, Dumnezeu declară:

 Ieremia: 16:21 NW: „De aceea, iată că îi fac să cunoască, îi fac să cunoască de data aceasta mâna mea și puterea mea și vor ști că numele meu este Iehova.”

 Ieremia 33:2 NW: „Iată ce a spus Iehova, Făuritorul pământului, Iehova, Cel ce l-a întocmit ca să fie ferm întărit, el, al cărui nume este Iehova”.

 Psalm 83:18 NW: „ca să se știe că tu, al cărui nume este Iehova, numai tu ești Cel Preaînalt peste tot pământul!”

Astfel conform Bibliei, Dumnezeu are doar un unic Nume: Iehova.

Însă Dumnezeu are mai multe titluri, oamenii în Biblie s-au închinat folosind și aceste apelative ca: Dumnezeule, Doamne, Tată, Stăpâne. Însă, Iehova înțelegând că pe El Îl chmeau credincioși chiar dacă în unele rugăciuni Numle Său nu era pomenit expers.

De pildă, în Geneza 16:13, ne este relatat cum Agar roaba lui Avraam îl chemă pe Dumnezeu sub forma apelativului de „**El-Roi**” românește: „**Dumnezeul care mă vede**”, însă Moise inspirat de Spiritul Sfânt spune că ea a chemat Numele Iehova. Observați ce spune textul: „**Ea a chemat Numele DOMNULUI (lui Iehova SS 1874) care-i vorbise: „Tu ești Dumnezeu care mă vede!”** [n.s. evreiește: „**El-Roi**” Căci a zis ea: „Cu adevărat, am văzut aici spatele Celui ce m-a văzut!” Aici chemarea Numelui de Iehova, a însemnat, nu chemarea în sine a Numelui YHWH; ci, chemarea apelativului: „**El-Roi**” românește: „**Dumnezeul care mă vede**”. Aceasta însemna că „**El-Roi**” este un titlu sau o numire, însă în închinare el era echivalentul Numelui lui Dumnezeu. Adică invocare lui YHWH nu se face neapărat prin rostirea numelui YHWH; ci, și prin alte numiri, ca de pildă: „**Dumnezeul care mă vede**”.

Tot la fel Moise se roagă la YHWH, însă nu folosește neapărat Numele; ci, un titlu sau apelativ al lui Dumnezeu. Atunci când se roagă pentru vindecarea lui Miriam, textul spune: „**Moise a strigat către Domnul (Iehova NW), zicând: „Dumnezeule, Te rog, vindec-o!”** (Numeri 12:13). Deci strigarea către Iehova nu implica ne-aparat folosirea Numelui, ci folosirea apelativului „**Dumnezeule**”, în mintea lui Moise, el a strigat pe: „**Iehova**”.

Tot la fel și în textul din Numeri 16:22 unde se vorbește de o comunicare între Iehova și Moise și Aron cu ocazia răzvrătirii lui Core: „**Ei au căzut cu fețele la pământ și au zis: „Dumnezeule, Dumnezeul duhurilor oricărui trup! Un singur om a păcătuit și să Te mânii împotriva întregii adunări?”** Aici Moise și Aron, cad cu fața la

pământ și se roagă la Iehova, nu prin folosirea Numelui: „Iehova”; ci, prin apelativul: **„Dumnezeule, Dumnezeul duhurilor oricărui trup!”** (vezi și NW).

Aceeași situație o întâlnim în timpul lui Ezra când Ezra spune că **„...am căzut în genunchi și mi-am întins mâinile spre Iehova, Dumnezeul meu. Și am zis: „O, Dumnezeul meu...”** (NW). Este interesant, Ezra se închină la Iehova, dar în fapt, el începe rugăciunea, cu **„Dumnezeul meu”**. Pentru Ezra această expresie era echivalentul lui YHWH, în închinare!

Un alt lucru pe care trebuie să-l înțelegem, este că cuvântul **„nume”** în Biblie are mai multe sensuri, el nu se referă strict la un nume propriu. De pildă, în Biblie cuvântul **„nume”** (în ebraică **„shem”** și în greacă: **„onoma”**) poate avea următoarele sensuri [textele le-am luat din Versiunea Biblia Cornilescu]:

- **Nume propriu** de identificare a persoanei sau a localității, sau a unui lucru. Citiți cu atenție următoarele texte Biblice: Numeri 27:1 **„Fetele lui Țelofhad, fiul lui Hefer, fiul lui Galaad, fiul lui Machir, fiul lui Manase, din familiile lui Manase, fiul lui Iosif, și ale căror nume erau: Mahla, Noa, Hogla, Milca și Tirța”** vezi și Ezra 8:13 În Biblie sunt în total în jur de 2700 de nume proprii).
- Cuvântul nume se referă la **persoană** nu la nume în sine. Citiți cu atenție următoarele texte Biblice: Deuteronom 28:58 **„...dacă nu te vei teme de acest Nume slăvit și înfricoșat, adică de Domnul, Dumnezeul tău”** [teama de numele slăvit și înfricoșat însemna teama de persoana lui Iehova Dumnezeu]; Apocalipsa 3:4 **„Totuși ai în Sardes câteva nume, care nu și-au mânjit hainele. Ei vor umbla împreună cu Mine, îmbrăcați în alb, fiindcă Sunt vrednici.”** [numele vor umbla sau persoanele?] Apocalipsa 11:13 **„În clipa aceea s-a făcut un mare cutremur de pământ, și s-a prăbușit a zecea parte din cetate. Șapte mii de oameni au fost uciși în cutremurul acesta de pământ. Și cei rămași, s-au îngrozit și au dat slavă Dumnezeului cerului.”**[Numele au murit sau persoanele?].
- Cuvântul nume se referă la o **denumire, titlu, apelativ**. Citiți cu atenție următoarele texte Biblice: Zaharia 6:12 Și să-i spui: **„Așa vorbește Domnul oștirilor: „Iată că un om, al cărui nume este Odrasla, va odrăsli din locul lui, și va zidi**

Templul Domnului. [Numele „Odrasla” este un nume descriptiv pentru Domnul Isus, el nu este un nume propriu, ca și numele: **„Minunat, Sfetnic, Dumnezeu tare, Părintele veșnicilor, Domn al păcii.** (Isaia 9:6)]. Sau ca și în cazul Vrășmașului lui Dumnezeu al cărui nume propriu este: Satan, Diavolul (Apocalipsa 12:9) dar care mai are nume descriptive ca de pildă: **„Ispititorul”** (Matei 4:3; 1Tesaloniceni 3:5); **„Beelzebul”** (Matei 12:24); **„Belial”** (2Corinteni 6:15); **„Dumnezeul acestui veac”** (2Corinteni 4:4); **„domnul puterii văzduhului”** (Efeseni 2:2); **„Cel Rău”** (Matei 5:37 Matei 6:13 Matei 13:19 Luca 11:4 Ioan 17:15 2Tesaloniceni 3:3 1Ioan 2:13 1Ioan 2:14 1Ioan 3:12 1Ioan 5:18 1Ioan 5:19.); etc.

- Cuvântul nume se referă la **re-numele, faima, autoritatea sau trăsăturile** persoanei (citiți cu atenție următoarele texte Biblice: Geneza 6:4 **„oameni cu [re]nume”**; 11:4: **„să ne facem un nume”**; 12:2 **„îți voi face un nume mare și vei fi o binecuvântare.”**; Numeri 16:2 **„din frunțașii adunării,...care erau oameni cu nume.”**; Deuteronom 22:14 **„și-i scoate nume rău”** vezi și 22:19; Rut 4:11 **„fă-ți un nume în Betleem!”** 2Samuel 7:23 **„să-și facă un Nume”**; 2Samuel 8:13 **„David și-a făcut iarăși un nume, bătănd în Valea Sării optsprezece mii de Edomiți.”**; 1Cronici 17:8 **„ți-am făcut nume ca numele celor mari de pe pământ”**; Proverbe 22:1 **„Un nume bun este mai de dorit decât o bogăție mare”**; Proverbe 25:10 **„și să-ți iasă nume rău care să nu se mai șteargă.”**; Proverbe 27:21 **„aceea este bunul nume pentru un om.”**; Ecclziast 7:1 **„Mai mult face un nume bun decât untdelemnul mirositor”** ; Isaia 63:12 **„să-și facă un Nume veșnic”**; Isaia 63:14 **„să-ți faci un Nume plin de slavă!”**.

Prin urmare expresia **„nume”** sau **„numele”** are mai multe sensuri în Biblie.

De fapt sunt câteva pasaje care indică faptul că și titlurile sau apelativele lui Dumnezeu sunt considerate Nume ale sale.

Le voi trece pe rând în revistă în continuare și le voi analiza:

- Geneza 16:13 **„Ea a chemat Numele DOMNULUI (lui Iehova SS1874) care-i vorbise: „Tu ești Dumnezeu care mă vede!”** [n.s. evreiește: „El-Roi] Căci a zis ea: **„Cu adevărat, am văzut aici spatele Celui ce m-a văzut!”** Aici chemarea numelui de Iehova a

însemnat chemarea apelativului: „**El-Roi**” românește: „**Dumnezeul care mă vede**” Aceasta nu însemna că „**El-Roi**” este numele personal al lui Dumnezeu; ci, pur și simplu acest caz dovedește ce am spus mai sus, că aceste numiri sunt echivalentul numelui lui Dumnezeu. Adică invocare lui YHWH nu se face neapărat prin rostirea numelui YHWH; ci, și prin alte numiri, ca de pildă: „**Dumnezeul care mă vede**”.

 Exod 6:3: „**Eu M-am arătat lui Avraam, lui Isaac și lui Iacob, ca Dumnezeul Cel Atotputernic; (El-Shadday) dar n-am fost cunoscut de el sub Numele Meu ca Iehova**” Comparația dintre prima și a doua parte a versetului indică faptul că El-Shadday este un echivalent al numelui lui Dumnezeu, el are valoarea unui nume al lui Dumnezeu.

 Exod 34:14: „**Să nu te închini înaintea unui alt dumnezeu; căci Domnul („Iehova” SS 1874) se numește gelos, este un Dumnezeu gelos.**” Aici Iehova este numit: „gelos”, cu siguranță că această numire nu se referă la numele propriu a lui Dumnezeu; ci, la o descriere a unei calități a Lui, căci uneori în Biblie expresia numele se referă la titlu, apelativ, calitate după cum am văzut mai sus.

 Isaia 54:5: „**căci Făcătorul tău este bărbatul tău: Domnul (Iehova SS 1874) este Numele Lui, și Răscumpărătorul tău este Sfântul lui Israel. El se numește: Dumnezeul întregului pământ**” Aici Iehova se auto-numește: „Dumnezeul întregului pământ” Prin urmare, Dumnezeu poate fi numit: „Dumnezeul întregului pământ” sau chiar „Făcătorul” sau „Răscumpărătorul” sau „Sfântul lui Israel”. Dar nu acestea sunt Numele Lui, ci Iehova!

 Amos 5:27: „**și vă voi duce în robie dincolo de Damasc, zice Domnul (Iehova SS 1874), al cărui Nume este Dumnezeul oștirilor!**” Aici Iehova este numit: „Dumnezeul oștirilor!” Astfel Însuși YHWH, se numește pe Sine, folosind expresia: „Dumnezeul oștirilor!”

Ca să înțelegem și mai clar sensul de numire (comp cu Proverbe 21:24), când se referă la denumire, apelativ, titlu. Să dăm câteva exemple: Noi știm că în această țară deși cineva este numit: ‘președinte’, ‘șeful statului’, ‘liderul României’, repet: deși este numit așa, totuși aceste numiri nu sunt numele lui personal, numele din buletin, numele lui real

este *Traian Bănescu* și nu ,președinte', ,șeful statului', însă aceste titluri pot servi pe post de nume, în relația oamenilor cu el!

Tot așa Dumnezeu are doar un nume personal: Iehova, pe care El însuși l-a descoperit oamenilor, însă El este numit prin diferite expresii (denumiri, apelative, etc.), aceste expresii pot servi pe post de nume.

În plus, uneori la acest nume personal, se mai adaugă un atribut al Său, alteori Dumnezeu nu este invocat în rugăciune sau descris în vorbire prin numele personal de Iehova; ci, prin anumite titluri sau numiri descriptive.

Astfel putem vorbi de trei tipuri de numiri ale lui Dumnezeu:

- 1) **Numele Său personal** care este: Iehova și care este socotit numele de legământ cu Israelul (Exod 6:3-8; Ieremia 33:2; Psalm 83:18).
- 2) **Numele împreună cu un atribut al Său:** Iehova-Iire (Iehova va purta de grijă - Geneza 22:14); Iehova-Rafa (Iehova care vindecă – Exod 15:26); Iehova-Nisi (Iehova steagul meu – Exod 17:15); Iehova-Mecodischem (Iehova care vă sfințesc – Levitic 20:7,8); Iehova-Șalom (Iehova pacea noastră – Iudecători 6:23,24); Iehova-Savaot (Iehova al Oștirilor – 1Samuel 17:45); sau Iehova-Elohey-Savaot (Iehova Dumnezeul oștirilor - Amos 4:13); Iehova-Țidkheni (Iehova dreptatea noastră – Ieremia 23:6); Iehova-Șama (Iehova este prezent – Ezechiel 48:23). Alte ori numele lui Dumnezeu se prezintă sub combinația de Iehova-Elohim (Geneza 2:4); sau Iehova-Adonai (Psalm 8:1,9); sau Adonai-Iehova (vezi Isaia 1:24 n.s. Biblia Cornilescu revizuită).
- 3) **Numiri descriptive sau atributive** care descriu un atribut al Lui, să dau câteva exemple atât din Vechiul cât și din Noul Testament: „**Dumnezeul Cel Prea Înalt, Ziditorul cerului și al pământului.**” (Geneza 14:19,22); „**Dumnezeul Cel Prea Înalt**” (Geneza 14:20); „**Dumnezeul Cel atotputernic**” (Geneza 17:1; 35:11; Exod 6:3); „**Dumnezeul cerului și Dumnezeul pământului**” (Geneza 24:3,7); „**Dumnezeul din Betel**” (Geneza 31:13); „**El-Betel**” (Dumnezeul Betelului - Geneza 35:7); „**Dumnezeul lui Avraam și al lui Nahor**” (Geneza 31:53); „**El-Elohe-Israel**” (Dumnezeu este Dumnezeul lui Israel - Geneza 33:20); „**Dumnezeul părinților voștri**” (Exod 3:16; 4:5); „**Dumnezeul Evreilor**” (Exod 3:18; 5:1); „**Dumnezeul lui Israel**” (Exod 5:1); „**Dumnezeul**

duhurilor oricărui trup” (Numeri 16:22; 27:16); **„Dumnezeul cel mare și înfricoșat**” (Deuteronom 7:21); **„Dumnezeul dumnezeilor, Domnul domnilor**” (Deuteronom 10:17); **„Dumnezeul cel veșnic**” (Deuteronom 33:27); **„Dumnezeul cel viu**” (Iosua 3:10; Psalm 42:2; Fapte 14:15; 1Timotei 4:10; Evrei 3:12); **„Dumnezeul oștirilor**” (1Samuel 1:11; 2 Samuel 5:10 1Regi 19:14; Psalm 80:7,14,19); **„Dumnezeul lui Ilie**” (2 Regi 2:14); **„Dumnezeul mântuirii**” (1Cronici 16:35 Psalm 18:46 ; 25:5; 27:9); **„Dumnezeul părintelui nostru Israel**” (1Cronici 29:10); **„Dumnezeul cerurilor**” (Ezra 1:2; 7:23; Neemia 2:20; Psalm 136:26; Daniel 2:19); **„Dumnezeul cerurilor, Dumnezeule mare și înfricoșat**” (Neemia 1:5); **„Dumnezeul neprihănirii mele**” (Psalm 4:1); **„Dumnezeul slavei**” (Psalm 29:3; Fapte 7:2); **„Dumnezeul, care mă ocrotește**” (Psalm 43:2); **„Dumnezeul lui Iacob**” (Psalm 46:7,11); **„Dumnezeul izbăvirilor**” (Psalm 68:20); **„Dumnezeul, care faci minuni**” (Psalm 77:14); **„Dumnezeul Prea Înalt**” (Psalm 78:56); **„Dumnezeul răzbunărilor**” (Psalm 94:1); **„Dumnezeul laudei mele**” (Psalm 109:1); **„Dumnezeul dumnezeilor**” (Psalm 136:2); **„Dumnezeul cel Sfânt**” (Isaia 5:16); **„Dumnezeul cel puternic**” (Isaia 10:21); **„Dumnezeul adevărului**” (Isaia 65:16); **„Dumnezeul oricărui har**” (1Petru 5:10); **„Dumnezeul părinților mei**” (Daniel 2:23); **„Dumnezeul cel mare**” (Daniel 2:45); **„Dumnezeul dumnezeilor și Domnul împăraților**” (Daniel 2:47); **„Dumnezeul cel Prea Înalt**” (Daniel 4:2; 5:18); **„Dumnezeul lui Daniel**” (Daniel 6:26); **„Dumnezeul mântuirii mele**” (Habacuc 3:18); **„Dumnezeul dreptății**” (Maleahi 2:17); **„Tată Doamne al cerului și al pământului**” (Matei 11:25); **„Neprihănitule Tată**” (Ioan 17:25); **„Stăpâne**” (Fapte 4:24); **„Dumnezeul lui Avraam, Isaac și Iacob, Dumnezeul părinților noștri**” (Fapte 3:13); **„Dumnezeul părinților noștri**” (Fapte 22:14); **„Dumnezeul răbdării și al mângâierii**” (Romani 15:5); **„Dumnezeul nădejdi**” (Romani 15:13); **„Dumnezeul păcii**” (Romani 15:33; 16:20; Filipeni 4:9; 1Tesaloniceni 5:23; Evrei 13:20); **„Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, Părintele îndurărilor și Dumnezeul oricărei mângâieri**” (2Corinteni 1:3); **„Dumnezeul dragostei și al păcii**” (2Corinteni 13:11);

„Dumnezeul Domnului nostru Isus Hristos, Tatăl slavei” (Efeseni 1:17); **„Tatăl luminilor”** (Iacob 1:17); **„Dumnezeul oricărui har”** (1Petru 5:10); **„Dumnezeul cerului”** (Apocalipsa 16:11); **„Dumnezeul duhurilor proorocilor”** (Apocalipsa 22:6);

Ca să înțelegem mai bine aceste numiri, putem lua exemplul Fiului lui Dumnezeu care are numele: **Isus** după cum se spune la Luca 2:21 **„Când a venit ziua a opta, în care trebuia tăiat împrejur pruncul, I-au pus numele ISUS, nume, care fusese spus de înger înainte ca să fi fost El zămislit în pântece.”** Însă Biblia mai spune despre El că: **„Îl vor numi: „Minunat Sfătuitor, Dumnezeu puternic, Părintele veșniciei, Prinț al păcii.”** (Isaia 9:6). De asemenea, Domnul Isus este invocat și prin apelativele: **„Doamne”** (Ioan 13:6,9); și **„Învățătorule”** (Matei 8:19; 12:38). Cred că oricine înțelege că aceste numiri nu sunt numele proprii ale Fiului lui Dumnezeu; ci, numele lui este Isus, însă și acestea pot fi considerate nume, deoarece prin ele Isus este invocat. Prin urmare, putem să spunem despre Dumnezeu că are un singur nume personal și propriu: Iehova, însă și prin alte expresii poate fi numit, descris și invocat, și aceste apelative pot fi considerate nume ale lui Dumnezeu.

3. Însemnătatea numelui lui Dumnezeu

Ce înseamnă Iehova?

Așa cum am argumentat în capitolul 1 al cărții, Numele: Iehova, înseamnă: **„El va fi”**. Prin Numele: *Iehova*, se dezvăluie că Dumnezeu *va fi* tot ceea ce este necesar pentru a-și împlini scopurile Sale (comp. cu Ezechiel 38:23; Isaia 43:11-13).

Numele: Iah, este forma prescurtată a Numelui: **„Iehova”**, și apare de 500 de ori în Scriptură, atât separat cât și în nume proprii sau în formula de laudă: Halelu-Iah, care înseamnă lăudați-l pe Iah (Psalm 122:4; 130:3; Isaia 12:2; 26:4; Apocalipsa 19:1).

Să vedem în continuare:

Însemnătatea numelui lui Dumnezeu când la numele Iehova se adăuga un titlu sau atribut al Său:

Iehova Iireh - Iehova va purta de grijă

(Geneza 22:14)

Pentru Avraam a trebuit să fie un adevărat șoc faptul că Dumnezeu îi cerea să aducă drept sacrificiu pe fiul său primit cu atâta greutate și în chip miraculos, și culmea, primit chiar din partea lui Dumnezeu. Avraam s-a conformat vocii lui Dumnezeu și a procedat la împlinirea vocii Sale revelate pentru el și fiul său, chiar dacă nu întrezărea nici o ieșire din criză (decât învierea lui Isac din morți) și nu-și putea închipui viața decurgând în mod normal, după moartea fiului său.

Probabil că pe drumul lung care ducea până la locul în care Isaac trebuia sacrificat, Avraam a fost frământat de tot felul de gânduri legate de promisiunile lui Dumnezeu, de fiul său, de viitorul familiei sale și de ceea ce urma să spună soției sale. Viitorul se contura în culori sumbre pentru Avraam, însă în momentul în care a intervenit Dumnezeu, întreg cursul evenimentelor și deci al gândurilor sale s-a schimbat.

În versetul 8 citim că Avraam i-a spus fiului său că *‘Dumnezeu va purta de grijă’* cu privire la mielul pentru sacrificiu, însă exclamația din versetul 14, plină de uimire, recunoștință, bucurie și adorare: **Iehova Iireh**, adică: **„Iehova va purta de grijă”**. Avraam exprimă o numire nouă pentru Dumnezeu, iar istoria biblică, istoria adunării și istoria vieții noastre, toate ne confirmă că Dumnezeu este: **„Iehova Iireh”** pentru poporul Său.

Iehova Rafa - Iehova care te vindecă

(Exod 15:26)

Moise a pornit cu poporul Israel de la Marea Roșie și, după trei zile de mers în deșert, nu au mai găsit apă. La Mara era apă, dar nu se putea bea, și poporul a murmurat împotriva lui Moise, deci implicit împotriva lui Dumnezeu. Soluția lui Dumnezeu pentru problema poporului a fost o bucată de lemn pe care Moise l-a aruncat în apă, și aceasta a devenit potabilă; chiar dacă acest lemn a fost o soluție de moment, el indică fără cuvinte soluția ultimă sau supremă pentru popor și anume jertfirea pe lemn a Domnului Isus.

Dumnezeu le promite evreilor la Mara că dacă vor lua aminte la vocea Lui, dacă vor face voia Sa și vor păzi poruncile Lui, El nu-i va lovi cu nici una din bolile cu care a lovit Egiptul. Garanția acestei afirmații plină de conținut este chiar Numele de care Se folosește Dumnezeu: **„Iehova Rafa”**.

Această garanție divină dăinuiește peste secole și ne asigură și pe noi de puterea lui Dumnezeu de a ne vindeca de boli. Astfel atunci când suntem bolnavi: spiritual, emoțional sau fizic să nu uităm că Dumnezeul nostru se numește și: „**Iehova Rafa**” adică „**Iehova care te vindecă**”.

Iehova Nissi - Iehova este Steagul meu

(Exod 17:15)

Nu cu mult timp după prima lună petrecută de Israel în deșert, a venit Amalec să se lupte cu evreii la Refidim, fără să știe că astfel își pecetluiește soarta în mod dramatic și încă pentru totdeauna.

Moise a dat ordin lui Iosua să aleagă niște bărbați cu care să-i înfrunte pe amaleciți, promițând că el va sta în timpul luptei pe vârful dealului, cu toiagul lui Dumnezeu în mână. Iosua s-a dus la luptă, iar Moise și-a ocupat locul, ambii lucrând sub binecuvântarea lui Dumnezeu. Când Moise își ridica mâna, erau mai tari evreii, iar când își lăsa mâna în jos, erau mai tari amaleciții, așa că Aaron și Hur, văzând că Moise obosește, l-au așezat pe o piatră și i-au sprijinit mâinile în tot timpul luptei, asigurând astfel victoria lui Israel.

Ca urmare a acestui eveniment îmbucurător, Moise a construit un altar și i-a pus numele: „**Iehova Nissi**”, adică: „**Iehova este Steagul meu**”. Aceasta dovedește că Moise a văzut în mod direct realitatea și a înțeles că nu vitejia lui Iosua și a oamenilor săi, și nici mijlocirea sa nu au câștigat victoria; ci, Dumnezeu însuși. Cuvintele „**Iehova este Steagul meu**” arată că Dumnezeu este steagul (stindardul) ce ne aduce biruință! Aceia care se bazuiesc pe capacitățile proprii, pe relațiile pe care le au, aceia care se bazuiesc pe orice altceva decât pe puterea și sfințenia lui Dumnezeu sunt sortiți eșecului, în timp ce aceia care îl declară pe Dumnezeu conducător și îl urmează se vor bucura de izbândă. Dumnezeu este un suveran atotputernic și neschimbat, care Și-a călăuzit poporul prin deșert, l-a trecut Iordanul și l-a dus în țara promisă. Se merită cu adevărat să lupti sub steagul unui astfel de Dumnezeu!

Iehova Mekodishem - Iehova care vă sfințeșc

(Exod 31:13)

Pentru ca să-Și arate gloria pe măsura înțelegerii poporului Său, Dumnezeu le-a dat reguli pentru construirea tabernacolului, a mobilierului său și reguli pentru hainele preoțești. Și imediat după aceste detalii, Dumnezeu dă poruncă pentru ținerea Sabatului, ca semn din care se va cunoaște că Dumnezeu este „**Iehova Mekodishem**”,

adică „**Iehova care vă sfințesc**” (Exod 31:13). Ideea de sfințenie și de sfințire prezentă în contextul construirii tabernacolului este astfel continuată pe planul sărbătorilor religioase.

Într-adevăr, Dumnezeu cel Sfânt trebuie să-și transmită sfințenia, și pentru că este sfânt, El poate sfinți. El caută mereu să-i elibereze pe păcătoși, pe cei care au eșuat. Întrucât sfințirea înseamnă ‘separare de ceva anume’ și ‘separare pentru ceva anume’, iar în Vechiul Testament persoanele sau obiectele sfinte (sacre) sunt cele separate de cele obișnuite din viața de fiecare zi și sunt dedicate servirii lui Dumnezeu.

În acest proces al sfințirii, Dumnezeu este Cel care îl învață pe om cum să se delimiteze de păcat și să se dedice servirii Sale. Și noi azi să-l lășăm pe „**Iehova Mekodishem**”, adică „**Iehova care vă sfințesc**” să ne sfințească pe deplin.

Iehova Shalom – Iehova al păcii

(Judecători 6:24)

Poporul evreu era terorizat de madianiți, ca pedeapsă divină, dar la un moment dat Dumnezeu intervine totuși, pentru a-și elibera poporul de această teroare. El alege pe Ghedeon ca instrument al eliberării și îl cercetează, revelându-i ce lucrare mare va avea de împlinit pentru popor și pentru Dumnezeu.

Ghedeon, speriat de vizita divină, este convins că va muri fiindcă a văzut pe îngerul lui Iehova, însă Iehova îi spune: „**Fii pe pace, nu te teme, căci nu vei muri**”. Aceste cuvinte ieșite din gura îngerului lui Dumnezeu îl marchează atât de profund pe Ghedeon, încât construiește un altar în acel loc, și îi pune numele: „**Iehova Shalom**”, adică: „**Iehova al păcii**”.

Dacă Moise a construit un altar căruia i-a pus numele Iehova Nissi, iată că Ghedeon pune un alt nume altarului construit de el, și pe bună dreptate. Construirea altarului, ca gest simbolic, dovedește supunerea lui Ghedeon față de Dumnezeu, atitudinea sa de închinare și de cinstire a Lui, dar are și rolul de a comemora întâlnirea dintre Dumnezeu și om. Cuvintele lui Iehova aducătoare de pace lăuntrică lui Ghedeon au însoțit mesajul de pace pentru poporul Israel, pace care urma să vină în urma eliberării de teroarea madianită.

Cuvintele lui Ghedeon sunt adevărate, Dumnezeu dorește pacea, deși El este și un foc mistuitor: acțiunile Sale prin care Se revelează pe Sine oamenilor, prin care își transmite sfințenia oamenilor, prin care le arată iubire și purtare de grijă, prin care îi călăuzește și îi vindecă, sunt

menite să restabilească pacea, cea dintre Dumnezeu și om și cea dintre oameni. Numai „**Iehova Shalom**”, adică „**Iehova al păcii**”, poate face acest lucru.

Iehova Savaoth – Iehova al oștirilor sau al armatelor.

(1Samuel 15:2; Psalm 46:11; Isaia 6:3; 14:24,27)

Samuel este un om deosebit și un profet deosebit. În momentul în care îl unge rege pe Saul, Samuel rostește o profeție, în care lui Saul i se deschide o perspectivă deosebită, dar acesta se poartă atât de rău, încât Dumnezeu ajunge să regrete că l-a încoronat. O altă profeție ce va marca viața lui Saul vine tot prin Samuel și conține porunca lui Dumnezeu de a nimici pe amaleciți și toate posesiunile lor. În acest mesaj, Dumnezeu Se numește pe Sine: „**Iehova Savaoth**” (evr. Țăbaoth), adică „**Iehova al oștirilor**” (1Samuel 15:2).

Iehova al oștirilor sau al armatelor, se referă la oștile îngerești din cer (Apocalipsa 19:14; Judecători 5:20), dar și la oștile lui israel (Exod 12:41).

În cazul de față putem afirma fără rezerve că Dumnezeu lasă să se înțeleagă faptul că El este comandantul suprem al israeliților, cât și a îngerilor care cu siguranță au fost prezenți.

A doua parte a Psalmului 46 pune în antiteză regatele pământești și suveranitatea lui Dumnezeu, iar în versetele 7 și 11 citim despre Iehova Sabaoth, care este Cel care își păzește poporul, care instaurează pacea și care își exercită Dumnezeirea pe fața întregului pământ. Această suveranitate a Sa absolută este proclamată și de serafimii care îl înconjoară și strigă: „**Sfânt, sfânt, sfânt este Iehova al oștirilor! Tot pământul este plin de mărirea Lui!**”, ceea ce ne face să înțelegem că Dumnezeu este și comandantul suprem al oștilor de îngeri, precum și conducătorul suprem al universului.

În profeția adresată Asiriei, Dumnezeu Se declară Iehova Sabaoth (Iehova al oștirilor), care Se va război cu asirienii și își va elibera poporul. Nimeni nu I se poate împotrivi și nimeni nu-I poate zădărnici planurile. Pe cât este de adevărat că Dumnezeu dorește pacea, pe atât este de adevărat că El nu tolerează nici idolatria și nici răzvrătirea, ci ia atitudine - și aceasta cu atât mai mult când aceste lucruri îi apasă poporul și copiii iubiți ai poporului Său. Acestui Dumnezeu ne închinăm noi, pe El îl proclamăm și sub conducerea Sa suverană ne luptăm pentru gloria Sa.

Iehova Raah - Iehova este Păstorul meu

(Psalm 23:1)

Imaginea adunării ca turmă aflată sub păstoria lui Cristos își are corespondentul din vechiul legământ în imaginea Israelului ca turmă păstorită de „**Iehova Raah**” adică de Iehova Păstorul.

Imaginea pastorală contrastează puternic cu imaginea războinică, și totuși, Dumnezeu este Păstorul poporului Său. Această păstorie se desfășoară atât la nivelul întregului popor, cât și la nivelul fiecărui individ.

Dumnezeu își călăuzește poporul, îl hrănește și îi dă odihnă, iar atunci când traversează vremuri tulburi sau perioade dificile, El își însoțește turma fără ezitare. Pe lângă faptul că Dumnezeu poartă de grijă nevoilor poporului Său, El îl și disciplinează în vederea unei umblări drepte, integre, în bună comuniune cu marele Păstor al oilor. Și ceea ce numai Dumnezeu poate face, este să binecuvânteze cu prosperitate și belșug pe ai Săi, în ciuda dușmanilor răuvoitori.

Înțelegem că deși multe aspecte ale grijii pastorale ale lui Dumnezeu față de poporul Său se reflectă în latura naturală a lucrurilor, totuși aspectul esențial este relația dintre Păstor și turmă, comuniunea dintre „**Iehova Raah**” și turma pășunii Sale.

Iehova Tsidkenu – Iehova dreptatea noastră

(Ieremia 23:6; 33:16)

Referirea la acest Nume apare în context mesianic, astfel aici numele **Iehova Tsidkenu – Iehova dreptatea noastră** se referă la Domnul Isus și este vorba de numele pe care îl vor da evreii lui Mesia, în regatul mesianic.

Din acest nume înțelegem că singura soluție pentru ca oamenii păcătoși să fie îndreptățiți a fost jertfirea Domnului Isus pentru păcatele și vina noastră. Astfel El devine: **Iehova Tsidkenu – Iehova dreptatea noastră**.

În profeția mesianică din Ieremia 23:5-6 și 33:15,16, apare acest nume, cu care evreii îl vor numi pe Mesia, vlăstarul lui David.

Mesia fiind trimisul lui Iehova poartă Numele Lui, așa cum au purtat îngerii trimiși de Dumnezeu, Numele Iehova (comp. cu Exod 3:2-7).

Iehova Shama - Iehova este aici (este prezent)

(Ezechiel 48:35)

Chiar ultimele cuvinte ale cărții profetului Ezechiel sunt: **„Și din ziua aceea, numele cetății va fi: Iehova Shama!”** Adică **„Iehova este aici”** sau **„Iehova este prezent”** (Ezechiel 48:35).

De fapt, în ultima parte a cărții sale, Ezechiel descrie vedenia noului oraș Ierusalim, și Numele pe care tocmai l-am amintit vine să încununeze promisiunea profetică făcută de Dumnezeu.

Iehova Shama înseamnă că Dumnezeu este prezent, și ne aducem aminte că Iehova înseamnă că Dumnezeu este alături de poporul Său, El va fi prezent în poporul Său!

Însemnătatea unor numiri ale lui Dumnezeu din V. T.:

’EHYÉ - Eu sunt

’EHYÉ ’AȘER ’EHYÉ - Eu sunt Cel ce sunt

(Exod 3:13-15)

Dumnezeu se descrie prin expresia: **„Eu sunt”**, sau **„Eu sunt Cel ce sunt”**, la Moise când acesta Îl întreabă din teama de a fi respins de poporul Israel, următoarele: **„Iată, voi veni la fiii lui Israel și le voi zice: «Dumnezeul părinților voștri m-a trimis la voi». Și vor zice: «Care este Numele Lui?» Ce să le spun?”** (Exod 3:13 GBV 2001).

„Și Dumnezeu a zis lui Moise: „EU SUNT CEL CE SUNT“. Și a zis: „Așa vei spune fiilor lui Israel: «EU SUNT» m-a trimis la voi“. (Exod 3:14 GBV 2001).

Ca și cum Dumnezeu i-ar fi spus lui Israel prin Moise: nu vă temeți: Eu sunt! Dumnezeul vostru, Dumnezeul părinților voștri!

În mod asemănător, Domnul Isus le-a spus discipolilor săi, când credeau aceștia că văd o nălucă (fantomă): **„Îndrăzniți; Eu sunt, nu vă temeți!”** (Matei 14:27).

În mod asemănător, Iehova Îl liniștește pe Moise, așa cum Domnul și-a liniștit discipolii după aproximativ 15 secole!

Eu sunt, era garanția că Cel venit la Moise nu era alt zeu, ci chiar Iehova care a făcut un legământ cu Avraam!

Verbul (ebr. *havah*) se găsește numai o dată în Biblie ca verb (Ecleziast 11:3).

El, Eli, Eloi (singular) – **Dumnezeu**

Eloah, Eloheh, Elohim (plural) – **Dumnezeu**

(Geneza 1:1; Deuteronom 6:4; 10:17; Judecători 16:23,24; Psalm 36:5-6; 80:10; Matei 27:46)

Moise desigur îl cunoștea deja pe Dumnezeu când a scris cartea Geneza, deci nu este de mirare că el folosește la îndemnul Spiritului Sfânt, expresia Elohim în Geneza 1:1: „**La început, Dumnezeu (Elohim) a făcut cerurile și pământul**”. Elohim este prima numire sau prima descriere sub care ni Se revelează Dumnezeu în Sfânta Scriptură.

Acest Nume descriptiv exprimă ideea de măreție și glorie, și conține ideea puterii creatoare și guvernatoare, a omnipotenței și suveranității. Această denumire este deosebit de importantă, întrucât înseamnă „mare” sau „puternic” derivând de la o rădăcină care înseamnă: „puternic” (este de fapt un termen general dat unui zeu în lumea semitică și mai ales în religia canaanită), sugerând autoritate și putere, iar terminația „him” înseamnă în ebraică pluralul de trei sau mai multe persoane. De fapt, El este la singular, Eloah (Elah în aramaică) e pluralul dual și Elohim este pluralul care înseamnă mai mult de doi. În lumea păgână existau triade, sau grupuri de dumnezei. Însă în cazul Dumnezeului Bibliei: Iehova, acest plural nu se referă la un plural de persoane, cum cred unii care vor să susțină prin orice doctrina trinității, căci atunci am avea de a face cu un triteism (trei Dumnezei); ci e vorba de un plural al maiestății. Adică Dumnezeu are mai multe atribute, este un plural de calități, nu de persoane! Căci expresia Elohim este folosită pentru Moise, care a fost o singură persoană (Exod 4:16; 7:1), și pentru Baal care a fost un singur zeu (1Regi 18:27), sau pentru alte zeități false (Geneza 35:2,4; Exod 12:12; 18:11; 23:24). Prin urmare expresia Elohim se referă la pluralul de maiestate al Creatorului. În acest sens, iată ce se recunoaște în cartea „Teologie elementară” p.41,42: „*Faptul că substantivul este consecvent folosit cu forme verbale la singular, cu adjective și pronume la singular susține acest fel de plural. Pluralul maiestății denotă măreția și supremația nelimitată a lui Dumnezeu.*”

Așadar, Elohim arată că Dumnezeu este un Creator măreț, un suveran omnipotent, iar pasajul din Deuteronom 10:17, adaugă la acestea faptul că Dumnezeu, Elohim, e Dumnezeul dumnezeilor, Dumnezeul cel Mare, puternic și înfricoșător. Cu alte cuvinte, Dumnezeu e superior tuturor zeităților și are cu adevărat autoritate și putere.

Adonai – Domnul și Stăpânul

(Geneza 15:8; Iosua 3:11; Mica 4:13)

Deoarece Dumnezeu Se revelează ca Domn și Stăpân, Adonai merită toată cinstea și supunerea.

În cartea Geneza avem menționată această denumire în contextul unei discuții dintre Dumnezeu și Avram. De fapt, Dumnezeu îi vorbește lui Avram într-o vedenie și îl încurajează să nu se teamă, fiindcă El este scutul său, El îl apără, dar tot El este și răsplata sa cea foarte mare. Avram răspunde promisiunilor divine folosind apelativul Adonai, sugerând poziția și autoritatea Aceluia la care el apelează.

Expresia: Adonai semnifică posesiunea și stăpânirea lui Dumnezeu peste fiecare om, și de aceea El cere ascultare nelimitată și necondiționată de la toți oamenii. Totuși, spre deosebire de termenul Ba'al (posesor), Numele descriptiv Adonai arată o relație bazată pe dreptul lui Dumnezeu de Creator și pe suveranitatea Sa absolută - ceea ce despre o zeitate denumită Ba'al nu se poate spune. O mai bună traducere a exclamației lui Avram din Geneza 15:8 ar fi deci „**Stăpâne Iehova**” și nu „**Doamne Dumnezeule**”, deoarece Avram spune: „Adonai Yhwh”. Mai mult, Adonai tradus prin Domnul înseamnă, după cum reiese din rădăcina cuvântului, învățător, Stăpân sau Conducător.

În cartea lui Iosua avem alte împrejurări în care apare Adonai, și anume la trecerea Iordanului, când Iosua încurajează poporul, arătând că garanția prezenței divine în mijlocul lor este chivotul lui Adonai. Ce lucru mare și minunat putea fi pentru Iosua și oamenii lui să vadă că Domnul și Stăpânul lor este în fruntea lor și îi călăuzește! Și ce frumos se exprimă Iosua spunând: „**...Chivotul lui Iehova, Stăpânului întregului pământ**”, câtă onoare îi acordă el lui Dumnezeu și cum recunoaște el măreția Sa! Se cade ca și noi la rândul nostru să vorbim în aceiași termeni despre Dumnezeu, căci I se cuvine.

În cartea profetului Mica 4:13, Dumnezeu însuși își spune Adonai într-o profeție adresată israeliților, acolo El se numește „**Stăpânului întregului pământ**”. În această revelație divină, Dumnezeu promite că va da victorie poporului Său împotriva celor care îi sunt dușmani. Garanția victoriei lor este însuși Adonai, Stăpânul întregului pământ!

Oare noi, care suntem fiii lui Dumnezeu, putem ignora faptul că Tatăl nostru ceresc este Adonai, adică: Stăpânul întregului pământ, învățătorul și Conducătorul suprem? Putem noi oare să gândim, să vorbim sau să ne purtăm de parcă El ar fi un idol sau un Dumnezeu oarecare? Nu! Noi trebui să-l respectăm ca pe un Stăpân absolut!

El Elyon - Dumnezeuul Preaînalt

(Geneza 14:18; Psalm 57:3; 78:35; 91:1; Daniel 4:34-35)

Dumnezeul Creator Elohim, Se revelează în Vechiul Testament și sub denumirea de: **El Elyon**, adică tradus: „**Dumnezeul Preaînalt**”. Acest Nume descriptiv ne arată că Dumnezeu este conducător suprem al universului și e mai presus de oameni, de evenimente, mai presus de idoli și zeități, mai presus de orice.

Un lucru deosebit de interesant este faptul că la prima menționare a cuvântului de El Elyon (Geneza 14:18), contextul e întâlnirea dintre Avram și Melhisedec, care era preotul Dumnezeului Preaînalt. într-o vreme în care idolatria își trăia perioada de aur, o vreme în care oamenii erau prinși în capcana diabolică a închinării la zeități inventate, exista un om, probabil singurul, care îl cunoștea pe Dumnezeu adevărat și îi servea ca preot: Melhisedec.

În Psalm 57:2-4, citim despre David cum striga către Dumnezeu Preaînalt pentru a primi izbăvire și pentru ca dușmanii lui să fie făcuți de rușine. Situația lui David este cruntă și nu există nimeni altcineva care să poată interveni pentru el, decât Iehova, descris aici ca El Elyon, Dumnezeu Preaînalt. Doar El își putea arăta superioritatea și supremația față de toți zeii, El are autoritatea și puterea de a trimite izbăvirea, în bunătatea și fidelitatea Sa. Iată adevărata măreție a lui Dumnezeu!

Asaf, la rândul lui, în Psalm 78:35, vorbește despre singurul El Elyon atunci când relatează despre purtarea poporului evreu față de Dumnezeu lor și despre păcatele lor. Atunci când, datorită păcatelor lor, Dumnezeu îi pedepsea, ei se întorceau la El, aducându-și aminte că Dumnezeu este Stânca și Izbăvitorul lor. De fapt, cine altcineva putea să-i izbăvească, cine altcineva putea să fie garantul binecuvântării lor, dacă nu Dumnezeu lui descris aici ca El Elyon, Dumnezeu Preaînalt?

Acest motiv este prezent și în Psalm 91:1-2, unde vedem că toți care se adăpostesc la Dumnezeu sunt sub ocrotirea Celui Preaînalt. El este Dumnezeul în care ne putem pune încrederea. Iar dacă El este cu noi, cine mai poate fi împotriva noastră?

El Roi - Dumnezeu care vede

(Geneza 16:13; Psalm 32:8)

Întrucât Sarai, soția lui Avram, era stearpă și nu a mai avut răbdare, și poate nici suficientă credință ca Domnul să lucreze, a luat inițiativa și a

dat pe roaba ei Agar lui Avram, ca măcar astfel să aibă un copil prin Agar. Evenimentul așteptat s-a produs, apoi Agar a disprețuit-o pe stăpâna ei, iar aceasta, profund jignită, a făcut din viața sclavei un chin, având mână liberă din partea soțului ei.

În urma purtării aspre a stăpânei, sclava a fugit în deșert și a încercat să-și ducă viața lângă un izvor de apă. Însă Dumnezeu a găsit-o chiar și în deșert și i-a poruncit să se întoarcă la stăpâna ei. Frumoasă perspectivă pentru Agar, dar dulceața promisiunii divine în legătură cu fiul care i se va naște, i-a dat puterea să se întoarcă și probabil să primească pedeapsa cuvenită pentru fapta ei. În acest tumult de evenimente, în momentul în care Dumnezeu Se adresează lui Agar, ea exclamă: **„Tu ești Dumnezeu care mă vede!”** adică **„Tu ești: El Roi!”**

Afirmația lui Agar arată un adevăr fundamental: Dumnezeu vede toate lucrurile. El vede și ce este bine, și ce este rău, vede nu doar faptele noastre, ci și gândurile noastre. El vede și nevoile și necazurile noastre, dar vede și fuga noastră de răspundere.

În Psalm 32:8, Dumnezeu promite într-o cântare a lui David că va avea privirea îndreptată asupra sa. Ce minunat, Dumnezeu care vede totul, El Roi, va avea privirea îndreptată asupra omului pe care îl iubește și veghează asupra sa zi și noapte!

Cu siguranță, un aspect al atotcunoașterii lui Dumnezeu este faptul că El vede toate lucrurile. Ar trebui să ținem cont de acest adevăr, în umblarea noastră sub privirile atente ale lui El Roi, Dumnezeul care vede.

El Shaddai - Dumnezeu cel Atotputernic

(Geneza 17:1; 28:3; 35:11; Exod 6:3; Isaia 13:6; Ezechel 1:24)

Când Avram a avut 99 de ani, Dumnezeu i S-a arătat și i-a zis: **„Eu sunt El Shaddai, Dumnezeu cel Atotputernic. Umblă înaintea Mea și fii fără prihană”** (Geneza 17:1).

Așa cum am arătat deja, particula „El” este un termen general pentru zeu în lumea semitică și mai ales în religia canaanită. Iar Zeul Atotputernic, indică faptul El este izvorul puterii, orice creatură este înzestrată cu o anumită putere de la Dumnezeu, însă Dumnezeu este sursa ei! Astfel Tatăl este izvorul puterii, căci Însuși Domnul Isus a spus că va sta **„la dreapta puterii”** (Matei 26:64), ceea ce înseamnă că El îl consideră pe Tatăl – izvorul (sursa) **„puterii”**, sau persoana care are „puterea” în modul absolut.

Mărima puterii Lui se poate vedea într-o anumită măsură din univers, El a creat universul prin puterea Lui, mărimea universului indică mărimea Lui putere (Ieremia 32:17).

Atunci când Isaac îl binecuvântează pe Iacob, în Geneza 28:1-3, el folosește expresia: „**El Shaddai**” pentru Dumnezeu, arătând astfel că binecuvântarea dată de om (așa cum el și-a binecuvântat deja fiul în versetul 1) este nimic, dacă nu este așezată în contextul binecuvântării date de Dumnezeu cel Atotputernic. N-ar fi rău ca și noi să ținem cont de acest adevăr atunci când dorim să binecuvântăm pe cineva.

În Geneza 35:11 citim că Dumnezeu, arătându-Se lui Iacob a doua oară, îi promite că-i va schimba numele din Iacob în Israel și, lucru deosebit de important, Dumnezeu Se declară a fi El Shaddai, Dumnezeu cel Atotputernic. Dumnezeu face această afirmație pentru a conștientiza în mintea și inima lui Iacob faptul că El este garantul viitorului său și al bunătații sale. De fapt, Iacob deja auzise acest Nume din gura tatălui său, dar acum îl aude chiar din gura lui Dumnezeu! Cu siguranță că mesajul a avut un impact profund în conștiința lui Iacob. El înțelege că Dumnezeu a Căruia protecție și binecuvântare o cerea Isaac pentru sine este Dumnezeu cel care a fost cu el în toate împrejurările vieții sale aventuroase și Acela care vrea să-l binecuvânteze în continuare.

Mai târziu, într-o profeție adresată Babilonului prin gura profetului Isaia, Dumnezeu își anunță judecata și spune: „**Gemeți! Căci ziua Domnului este aproape: ea vine ca o pustiire a Celui Atotputernic!**” Nu oricine este acela care se va judeca cu Babilonul, ci însuși Dumnezeu cel Atotputernic! Nu oricine se va prăvăli peste Babilon, nimicind totul în calea sa, ci Muntele! Teribile cuvinte și teribilă judecată! De judecata unui asemenea Dumnezeu nu exista scăpare, El este Atotputernic și nimeni și nimic nu-L poate opri.

În cu totul alte împrejurări, profetul Ezechiel aflat lângă râul Chebar, în al cincilea an al sclaviei regelui Ioachim (Ezechiel 1:2), vorbește despre Dumnezeu ca despre El Shaddai (Ezechiel 1:24). În vedenia avută, Ezechiel seamănă vâjăitul aripilor heruvimilor cu vocea Dumnezeului cel Atotputernic, cu vuietul unor ape mari. Numai un Dumnezeu Atotputernic poate avea o asemenea voce, și poate că nu greșim dacă spunem că dacă Dumnezeu Se seamănă cu un munte în ceea ce privește atributele Sale, imaginea muntelui se poate transpune în sunetul unor ape mari în ceea ce privește vocea divină.

Putem înțelege că Dumnezeu transcende veacurile, că El Se revelează copiilor Săi, aleșilor Săi și are pe inimă situația poporului Său ales.

Dumnezeu este El Shaddai, Dumnezeul cel Atotputernic, suveran absolut, aflat la cârma istoriei națiunilor, dar și la cârma istoriei personale a servitorilor Săi.

Observăm în Biblie că Atotputernicia lui Dumnezeu se vede la facerea lumii, la nimicnicia popoarelor, a regilor, a insulelor, față de Dumnezeu! – vezi: Isaia 40:15-18; 21-28.

Dumnezeu își va demonstra puterea când va prelua cobducerea lumii, va nimici pe cei răi și El va conduce (Apocalipsa 11:17).

Faptul că El va învinge la Armaghedon, oștile lui Satan și pe satan, armatele strânse pentru luptă, demnstrază prin aceasta puterea Lui cea mare (Apocalipsa 16:14-16)!

El Gibbor - Dumnezeul cel Puternic

(Isaia 10:21)

Dumnezeu promite în capitolul 10 al cărții lui Isaia că Se va judeca cu Asiria, pe de o parte, iar pe de altă parte promite că rămășița poporului Său se va întoarce la El.

Deși S-a revelat deja ca Cel Atotputernic, Dumnezeu folosește Numele descriptiv: „**El Gibbor**”, adică: „**Dumnezeul cel Puternic**”, pentru că vrea să Se compare cu idolii neputincioși disprețuiți de asirieni, în campaniile lor de cucerire. Asirienii s-au îngâmfat văzând că zeitățile locale nu au putut apăra populația de atacurile lor, și de aceea Dumnezeu vrea să înfrângă această îngâmfare, arătându-și puterea.

El Gibbor, Dumnezeul cel Puternic, își va apăra poporul și va semăna prăpăd în tabăra asiriană. Asirienii trebuie să-și dea seama cu cine au de a face, și anume nu cu vreun idol neputincios, o mică zeitate locală; ci, cu „**Dumnezeu Cel puternic**”.

Ca și oamenii din vremurile de demult, contemporanii noștri își pun speranța în tot felul de lucruri, așteaptă ajutor de la tot felul de vrăjitori, astrologi, entități, OZN-uri, spirite-ghid, metode, tehnici, etc. însă victoria va fi doar a acelor care își pun speranța în El Gibbor, Dumnezeul cel puternic.

El Qanna - Dumnezeul gelos

(Exod 34:14; Deuteronom 4:24)

După teribila păcătuire a poporului prin închinarea la vițelul de aur făcut de propriile lor mâini, Dumnezeu a înnoit legământul Său cu poporul, prin intermediul lui Moise. Dumnezeu le-a promis că vor

vedea minuni cum nu au mai fost și că vor vedea lucrarea Domnului, dar le-a și poruncit să nu facă alianță cu popoarele țării în care vor intra. Mai mult decât atât, evreii trebuiau să distrugă altarele idolatre, stâlpii idolatri și orice loc de venerare a idolilor, fiindu-le interzisă venerarea acestor zeități locale. Dumnezeu își însoțește porunca cu un nume descriptiv care îi arată caracterul: **„El Qanna”** adică **„Dumnezeul gelos”**. Dar gelozia lui Dumnezeu este manifestarea iubirii sfinte a lui Dumnezeu față de poporul Său. Dumnezeu este un suveran atotputernic, stăpânul poporului Său, care poartă de grijă poporului Său, îl călăuzește, îl vindecă, îl sfințește și vrea să aibă comuniune cu el.

Cuvintele din Deuteronom 4:24, sună ca o avertizare referitoare la gelozia divină: **„Domnul Dumnezeuul tău este un foc mistuitor, un Dumnezeu gelos”**. Așa cum nu ne putem juca cu focul obișnuit, tot așa nu ne putem juca cu focul geloziei divine. Iubirea lui Dumnezeu este ca un foc care mistuie orice infidelitate. Gelozia Sa nu este destinată să stârnească teroare, ci să îndrume omul spre relația de iubire față de Dumnezeu, în sfințenie.

O bună modalitate de a ne delimita de orice sursă de infidelitate este nimicirea ei și să ne dedicăm lui Dumnezeu, în iubire și sfințenie.

El Khai - Dumnezeuul cel Viu

(Isaia 37:4)

Sanherib, regele Asiriei, a atacat și a cucerit orașele fortificate ale lui Iuda, trimitându-l pe generalul său Rabșache cu o armată puternică să cucerească Ierusalimul. Rabșache îi îndeamnă locuitorii orașului să nu se încreadă în Dumnezeu, pe care nu-L vedea cu nimic mai presus de idolii întâlniți până acum în cariera sa. La auzul acestei provocări, regele Ezechia apelează la Dumnezeu și, în rugăciunea sa, folosește numirea de: **„El Khai”, Dumnezeuul cel Viu (Isaia 37:4).**

La cea de a doua provocare, regele apelează iarăși la Dumnezeu și din nou îl numește: **„El Khai” (Isaia 37:17).** Răspunsul lui Dumnezeu este pe măsura Personalității Sale: **„Pe cine ai batjocorit și ai ocărât tu? Împotriva cui ți-ai ridicat glasul și ți-ai îndreptat ochii? Împotriva Sfântului lui Israel; prin slujitorii tăi ai batjocorit pe Domnul...”**

Până și simpla citire a acestor cuvinte are darul de a înfiora inima, dar asirianul și-a dat seama prea târziu împotriva cui s-a ridicat el cu război. Dumnezeu nu este vreun idol neputincios și lipsit de viață, ci El este: **„El Khai”, Dumnezeuul cel Viu!**

O dată ce conștiința israeliților că au de a face cu un Dumnezeu viu, activ, lucrător, care Își ocrotește poporul!

Credem că este bine să nu uităm această dimensiune fundamentală a Ființei lui Dumnezeu, și anume faptul că este viu și lucrător!

Attiq Yomin - Cel îmbătrânit de zile

(Daniel 7:9,13,22)

Cel îmbătrânit de zile! Nici nu se putea găsi un Nume descriptiv mai potrivit pentru Cel care este Iehova și Dumnezeul Etern (El Olam).

Daniel a avut o vedenie de noapte, în care a văzut patru animale sălbatice care au ieșit din mare, și apoi a văzut niște tronuri. Pe acestea S-a așezat Cineva care avea o haină albă ca zăpada, părul ca lâna curată și care a ținut judecata cea mare. Cine putea fi acest ‘bătrân’, care avea dreptul să șadă pe un tron și să judece popoarele? Cine era Acela care a dat stăpânire, glorie și putere regală Cuiva care era ca fiii oamenilor? (Daniel 7:1-14).

Nu putea fi decât Dumnezeu, care a hotărât să Se arate astfel lui Daniel, pentru înțelegerea mai ușoară a lucrurilor greu de pătruns. Dumnezeu este etern, pentru că Dumnezeu este „**Cel bătrân de zile**”, El cunoaște toate lucrurile, și are capacitatea de a vedea lucrurile din viitor (Isaia 46:10-11). Multe popoare au avut și își au zeitățile lor, dar nici una dintre ele nu poate să fie ca: „Attiq Yomin” adică: „**Cel îmbătrânit de zile**”. Nici chiar dintre îngeri, nu e nimeni care să aibă cunoștința și experiența Lui, nici chiar Fiul Său: Isus, nu este numit nicăieri: „**Cel îmbătrânit de zile**”.

Acest titlul denotă experiența și înțelepciunea Lui venite din vechimea vârstei Lui, din eternitate!

El Elim - Dumnezeul dumnezeilor

(Deuteronom 10:17; Iosua 22:22; Psalm 136:2; Daniel 11:36)

Adevăratul Dumnezeu se descoperă ca „**El Elim**”, adică „**Dumnezeul dumnezeilor**” – Dumnezeu la superlativ sau prin excelență, în contrast cu orice ființă care este sau s-ar putea numi „Dumnezeu”. Prin această numire Iehova vrea să sublinieze superioritatea Sa, și supremația Sa, față de toți dumnezeii falși, dar și superioritatea Sa față de îngeri, oameni, judecători, etc. care în Biblie sunt numiți: „**dumnezei**” (Psalm 8:5 n.s.; 82:1,6; 97:7; Ioan 10:35; 2Corinteni 4:4).

Dumnezeu prin intermediul lui Daniel, oferă o viziune escatologică în Daniel 11:1-12:3. În cadrul acestei descrieri ne este semnalat că

împăratul nordului (anticristul) se va glorifica mai presus de toți dumnezeii și va spune lucruri nemaiauzite împotriva lui „**El Elim**”, Dumnezeu dumnezeilor. Dar cu toate că are toată puterea Diavolului (Apocalipsa 13:4) va fi nimic (Daniel 11:45), și astfel v-a vedea că nu se poate pune cu „**El Elim**”, Dumnezeu dumnezeilor. În Israel existau judecători care judecau, ei erau numiți Dumnezei, însă Dumnezeu era în adunarea Dumnezeilor ca fiind Dumnezeu suprem, Dumnezeu dumnezeilor (judecătorilor) – Psalm 82.

Astfel și noi care cu toate că avem firea dumnezeiască (2Petru 1:4), să nu uităm să-I dăm toată gloria, onoarea și recunoașterea pentru toate lucrurile lui „**El Elim**”, Dumnezeu dumnezeilor. Să imităm exemplul îngerilor care sunt numiți ‘dumnezei’ însă se închină Creatorului (Apocalipsa 4:8-11); care devine astfel „**El Elim**” adică „**Dumnezeul dumnezeilor**”. Tot la fel și Fiului lui Dumnezeu Isus Cristos, care este numit: „**Dumnezeu**” (Ioan 1:1; 20:28; Isaia 9:6), însă se roagă lui Dumnezeu Tatăl și I se supune (Ioan 16:26; 20:17; 1Corinteni 11:3; Efeseni 1:17; Apocalipsa 3:12), prin aceasta recunoscând că Tatăl cerească este cu adevărat: „**El Elim**” adică „**Dumnezeul dumnezeilor**”.

Kedosh Israel - Sfântul lui Israel

(Isaia 1:4)

Știm că Dumnezeu e Cel care își sfințește poporul, El este Iehova Mekodishem, și de aceea putem înțelege și aproba referirea la Dumnezeu ca la Sfântul lui Israel.

Numai Dumnezeu este sfânt în sensul deplin, și această sfințenie a Sa este din natura Lui. Dumnezeu este curat, separat de orice păcat, separat de lume.

Cele afirmate mai sus se reflectă în cuvintele lui Dumnezeu date prin profetul Isaia (Isaia 1:4), care spun: „**Vai, neam păcătos, popor încărcat de fărâdelețe, sămânță de nelegiuiri, copii stricați! Au părăsit pe Domnul, L-au disprețuit pe Sfântul lui Israel, I-au întors spatele...**” Purtarea cea rea a poporului este pusă în contrast cu așteptările divine, așteptări izvorâte din sfințenia lui Dumnezeu.

Singura modalitate corectă de a ne raporta la Dumnezeu este participarea la sfințenia Sa, prin comuniunea cu El, astfel „**Kedosh Israel**” nu poate coexista cu păcatul, cu ne-sfințenia.

Însemnătatea principalelor numiri a lui Dumnezeu din N.T.:

Theos – Dumnezeu

(Matei 3:9; 6:30; 15:4; 19:6; 22:31-32; Marcu 10:6; 12:26-27; 13:19; Luca 12:20,24,28; 18:7,11,13; Ioan 4:24; 6:27; 8:54; 11:22; 13:31-32; Romani 15:5,13,33; 16:20; etc.)

În textul grecesc a Noului Testament, cuvântul „**Theos**” = (lit. ZEU) **Dumnezeu**.

Acest titlu este echivalentul lui Eli din ebraică (vezi: Matei 27:46).

Domnul Isus se roagă folosind expresia „**Dumnezeul Meu**” (Matei 27:46; Marcu 15:34).

Uneori mai era adăugat unele atribute ca de pildă: „**Dumnezeul răbdării și al mângâierii**” (Romani 15:5); „**Dumnezeul nădejdi**” (Romani 15:13); „**Dumnezeul păcii**” (Romani 15:33; 16:20; Filipeni 4:9; 1Tesalonicieni 5:23; Evrei 13:20); „**Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Hristos**” (2Corinteni 1:3); „**Dumnezeul dragostei și al păcii**” (2Corinteni 13:11); „**Dumnezeul Domnului nostru Isus Hristos**” (Efeseni 1:17); „**Dumnezeul oricărui har**” (1Petru 5:10); „**Dumnezeul cerului**” (Apocalipsa 16:11); „**Dumnezeul duhurilor proorocilor**” (Apocalipsa 22:6).

Theos Pater - Dumnezeu Tatăl

(Galateni 1:1,3; Efeseni 6:23; Filipeni 2:11; Coloseni 2:2; 1Tesalonicieni 1:1; 2Timotei 1:2; Tit 1:4; 1Petru 1:2; 2Petru 1:17; 2Ioan 1:3)

Acest apelativ compus a lui Dumnezeu și anume „**Dumnezeu Tatăl**” este destul de des folosit în special în introducerea epistolelor sau scrisorilor, El îl desemnează pe Adevăratul Dumnezeu, pe Dumnezeu de la care vin toate lucrurile, pe Dumnezeuul Creator care este Tatăl pentru toți copiii Lui.

Această expresie contribuie în N.T. la diferențierea de Zeii falși, care nu au viață, nu pot crea, spre deosebire de „**Dumnezeu Tatăl**” care a creat toate lucrurile fiind astfel „**Tată al tuturor**” (Efeseni 4:6). Prin această numire se face diferență și față de Domnul Isus, care este o persoană distinctă de Dumnezeu, și care este numit în Biblie: „**Dumnezeu puternic**” (Isaia 9:6); sau „**un Dumnezeu**” (Ioan 1:1 NW); sau „**dumnezeul unic născut**” (Ioan 1:18 NW).

Astfel avem un „**dumnezeul unic născut**”, și un „**Dumnezeu Tatăl**” care este ne-născut, după cum spune și Iustian Martirul în Apologia Întâia XIV: „*Dumnezeu nenăscut*”.

Închei descrierea acestui nume cu cuvintele din Filipeni 2:11 la care ar fi bine să subscriem și noi: **„și orice limbă să mărturisească, spre slava lui Dumnezeu Tatăl...”**

Pater - Tată

(Matei 6:9; 11:25; 26:39,42; Luca 10:21; 12:2; 22:42; 23:34,46; Ioan 11:41; 12:27; 17:1,5,11; etc.)

Acesta este cel mai des apelativ folosit de Domnul Isus în rugăciunile Sale (Matei 6:6,9; 11:25-27; 26:39; Marcu 14:36,39; Luca 10:21; 11:2-4; 18:11-14; 22:42; 23:34; Ioan 11:41,42; 12:27,28).

Iar apostolii fac referire de multe ori la Dumnezeu prin expresia „**Tată**” sau „**Tatăl**” (1Corinteni 8:6; Efeseni 4:6).

Creștinii se închină lui Dumnezeu de cele mai multe ori invocându-L pe Iehova sub numirea de Tată, așa cum spune Iacob 3:9 SCC: **„Cu ea binecuvântăm pe Iehova și Tată”**. Sau după cum spune apostolul Petru în 1Petru 1:17 **„Și dacă chemați ca Tată pe Cel ce judecă fără părtinire pe fiecare după faptele lui, purtați-vă cu frică în timpul pribegiei voastre”**. Astfel noi îl chemăm în noul legământ ca fii de Dumnezeu, în special pe Dumnezeu „**ca Tată**”.

Pe de altă parte, chiar dacă ne rugăm **prin** Isus, (sau **la** Isus ca Rege, Domn, Mare preot, Mijlocitor - Fapte 7:59; 1Corinteni 1:2), totuși „**Tatăl**” devine ținta finală a rugăciunii, adică persoana la care ajung toate rugăciunile noastre. Fiindcă Isus, transmite în calitate sa de Mijlocitor și Mare preot toate rugăciunile noastre la Tatăl (Ioan 16:26). Tocmai de aceea Pavel spune: **„Căci prin El (Isus) și unii și alții avem intrare la Tatăl, într-un Duh... Iată de ce, zic, îmi plec genunchii înaintea Tatălui Domnului nostru Isus Hristos”** (Efeseni 2:18; 3:14). Deci în Vechiul Testament oamenii lui Dumnezeu în general îl invocau pe Adevăratul Dumnezeu folosind numele: Iehova; în N.T. Dumnezeu este invocat în relația copilor Săi cu El ca „**Tată**”.

În plus, epistolele sau scrisorile N.T. în special în cuvintele introductive Dumnezeu este denumit „**Tatăl nostru**” (Romani 1:7; 1Corinteni 1:3; 2Corinteni 1:2; etc.).

La numirea de „**Tată**”, uneori mai era adăugată, anumite atribute ca de pildă: **„Tată Doamne al cerului și al pământului”** (Matei 11:25); **„Neprihănitule Tată”** (Ioan 17:25); **„Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, Părintele îndurărilor”** (2Corinteni 1:3); **„Tatăl slavei”** (Efeseni 1:17); **„Tatăl luminilor”** (Iacob 1:17).

Kyrios – Domn

(Matei 9:38; Fapte 2:39,47; 17:24; Romani 9:28; 1Corinteni 3:5; 2Tesaloniceni 3:3; 1Timotei 6:15; 2Timotei 2:7; 2Timotei 1:18; Iacob 4:15; Iuda 5; etc.)

Fiul lui Dumnezeu însuși îl descrie pe Dumnezeu Tatăl sub denumirea de „**Domnul secerișului!**” (Matei 9:38). Tot la fel și apostolii folosesc foarte des numirea de „**Domn**”, fie în rugăciuni, fie când vorbesc de Dumnezeu (Fapte 2:39,47; 17:24). Uneori expresia Domn se referă la Fiul lui Dumnezeu Isus Cristos, alteori la Dumnezeu Tatăl, iar uneori este greu chiar dacă studiem contextul să precizăm dacă expresia „**Domn**” sau „**Domnul**” se referă la Dumnezeu sau la Isus Cristos.

Cuvântul Kyrios (Domnul) în toate formele sale, apare de 717 ori în N.T., și el în general se referă fie la Tatăl; fie la Fiul, sau uneori la domni pământești (regi, stăpâni de sclavi).

Ava – Tată

(Marcu 14:36; Romani 8:15; Galateni 4:6)

O dată cu venirea lui Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, și introducerea Noului Legământ, numirea cea mai des folosită era: Theos (Dumnezeu) însă cea mai intimă, în ce privește relația creștinilor cu Dumnezeu, era: „**Ava**” cuvânt aramaic care tradus în limba română înseamnă: „**Tată**”. Acest cuvânt era rostit doar de cei ce erau fii (vezi n.s. din Biblia Cornilescu revizuită – Galateni 4:6).

Domnul Isus se roagă în Marcu 14:36 „**El zicea: „Ava, adică: Tată, Ție toate lucrurile Îți sunt cu puțință;...”**. Iar Spiritul Sfânt în momentul înfierii îl îndeamnă pe credincios să se roage la Dumnezeu strigând „**Tată**”, observați ce se spune în Romani 8:15: „**Și voi n-ați primit un duh de robie, ca să mai aveți frică; ci ați primit un duh de înfiere, care ne face să strigăm: „Ava! adică: Tată!”**” Și la Galateni 4:6 din nou se susține aceeași idee: „**Și pentru că Sunteți fii, Dumnezeu ne-a trimis în inimă Duhul Fiului Său, care strigă: „Ava” adică: „Tată!”**”

Despotes - Stăpân

(Luca 2:29; Fapte 4:24; 2Timotei 2:21)

Primii creștinii după ce apostolii au venit din fața sinedriului, unde au fost amenințați să nu mai vorbească despre Domnul Isus, sau unit cu toți în rugăciune, într-o voință și l-au invocat pe Dumnezeu prin apelativul:

„Despotes” adică „Stăpâne” sau „Stăpâne absolut” (vezi n.s. la Biblia Cornilescu revizuită – Fapte 4:24).

Tot la fel îl chemă pe Dumnezeu și Simeon care aștepta pe Mesia în templu din Ierusalim, El îi spune lui Dumnezeu în Luca 2:29 **„Acum, eliberează în pace pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău.”**

Iar apostolul Pavel descrie relația dintre creștini și Dumnezeu, folosind „Despotes”. El îi compară pe creștini cu niște vase, care sunt în casa lui Dumnezeu, și care pot deveni vase de cinste (onoare) folosite de Stăpânului (Despotes – 2Timotei 2:21).

Astfel stăpânul nostru nu este un stăpân limitat, ci un Stăpân absolut, este Suveranul întregii creații, atât celei spirituale cât și celei fizice.

Epoci și situații care accentuează un nume:

Pe lângă faptul că Dumnezeu are mai multe numiri prin care este descrisă personalitatea Sa, Dumnezeu se prezintă și pune accent pe o numire **în funcție de situație sau de epoca** legământului în vigoare!

Astfel, în perioada Adam și Eva până la Avraam, Dumnezeu folosește în mod pregnant numele descriptiv:

Iehova - Elohim împreună (vezi de exemplu: Geneza 2:4,8,9,15,16; etc.); sau Iehova separat (vezi Geneza 4:4,6,9,15; 5:29; 6:3; etc.) sau El (Dumnezeu) sau Elohim separat (vezi: Geneza 1:1,3,4,5,6,7,8,9,10,etc.). Iar oamenii au folosit în general numele de Iehova când îl invocau pe Dumnezeu (vezi Geneza 4:1,26).

Începând cu perioada Avraam, până la Moise, Dumnezeu pune accentul pe titlul: „**El-Shadday**” adică „**Dumnezeu Cel atotputernic**” în legământul Său cu Avraam și în relația cu servitorii Săi (Geneza 17:1; 35:11; Exod 6:3), acest lucru îl vom vedea în capitolele următoare. Oamenii folosesc în această perioadă și numele „**Iehova**” (Geneza 12:8; 13:4; 21:33; 26:25; 32:9) și îl invocă și prin numele descriptiv de „**Dumnezeu Cel atotputernic**” (Geneza 28:3) sau alte apelative ca de pildă: „**Dumnezeul Cel Prea Înalt, Ziditorul cerului și al pământului.**” (Geneza 14:19,22); „**Dumnezeul Cel Prea Înalt**” (Geneza 14:20); „**Dumnezeul cerului și Dumnezeul pământului**” (Geneza 24:3,7); „**Dumnezeul din Betel**” (Geneza 31:13); „**El-Betel**” (Dumnezeul Betelului - Geneza 35:7); „**Dumnezeul lui Avraam**” (Geneza 31:53); „**El-Elohe-Israel**” (Dumnezeu este Dumnezeul lui Israel - Geneza 33:20).

Începând cu Moise până când și-a început Domnul Isus serviciul pe pământ, numele pregnant în relația lui Dumnezeu cu

poporul Său a fost Numele personal al lui Dumnezeu de: „**Iehova**” (de pildă, doar în cartea profetului Ieremia numele Iehova se întâlnește de apoximativ 700 de ori, vezi n.s. Ieremia 1:1 Biblia Cornilescu Revizuită).

Este interesant însă că odată cu exilul Babilonian unii oameni ai lui Dumnezeu folosesc mai mult apelativul „**Dumnezeu**”, „**Dumnezeul cerurilor**”, „**Dumnezeul cel Mare**” sau „**Doamne**”, „**Cel prea Înalt**”, etc. și mai puțin Numele personal (vezi cartea Daniel 1:2; 2:18,19,20,28,44,45; 3:45; 4:17,24,34; 5:18; 9:4,7,8,9,15; etc.).

O dată cu serviciul Domnului Isus, Acesta cât și discipolii Săi, pun accentul pe numirile: „**Dumnezeu**” „**Domn**”, „**Stăpân**” și „**Tată**” (Aceste lucruri le-am văzut deja mai devreme).

Nume descriptive în funcție de situație:

Dumnezeu se prezintă și pune accent pe un titlu de al Său în funcție de situație, de pildă: atunci când își exprimă puterea de a vindeca se prezintă ca Iehova - Rafa (Iehova care vindecă – Exod 15:26); în momentul când Dumnezeu a intervenit și I-a dat berbecul ca jertfă în locul lui Isac, Avraam a dat locului respectiv numele: Iehova - Iire (Iehova va purta de grijă - Geneza 22:14), acest nume era sugestiv pentru modul în care Dumnezeu a intervenit și a purtat de grijă. Când evreii au câștigat bătălia contra lui Amalec, Moise a zidit un altar și I-a pus numele sugestiv: Iehova - Nisi (Iehova steagul meu – Exod 17:15); Când Dumnezeu cere poporului Său sfințenie El se prezintă sub numele: Iehova - Mecodischem (Iehova care vă sfințește – Levitic 20:7-8); Când Dumnezeu vrea să arate că El este Cel ce se luptă pentru noi având armate de îngeri la dispoziție, El se prezintă ca fiind Iehova - Sabaot (1Samuel 15:2-3; etc.), tot la fel când oamenii lui Dumnezeu luptă în numele Lui, ei îl invocă ca „**Iehova al Oștirilor**” (1Samuel 17:45);

Când Dumnezeu arată că El este prezent El se prezintă sub numele Iehova - Șama (Iehova este prezent – Ezechiel 48:23).

Domnul Isus își arăta intimitatea și relația apropiată cu Dumnezeu invocându-l ca „**Tată**” (Ioan 17:1,5,11,21,24; etc.) Când creștinii aveau nevoie de stăpânirea și intervenția lui Dumnezeu, ei l-au invocat sub numele de „**Despotes**” – Stăpân absolut (Fapte 4:24); și exemplele pot continua.

Este bine ca creștinii să nu fie stereotipi în relația și invocarea lui Dumnezeu, ci să folosească numirea potrivită pentru situație!

Alte precizări legate de numele divin:

Tot în legătură cu numele divin, trebuie să înțelegem că în unele texte ce fac referire la glorificarea, cinstirea, onorarea, încrederea, teama față de „numele lui Dumnezeu”, ele se referă de fapt la cinstirea **persoanei** lui Dumnezeu (Deuteronom 28:58; Maleahi 4:2; Psalm 20:1,7; 33:21; 44:8; 61:5; 66:4; 86:11; 96:2; 100:4; 103:1; 116:4; 145:2). Bineînțeles că nu putem despărți numele de persoană, astfel cine onorează persoana cu siguranță nu va disprețui sau batjocori numele lui Dumnezeu.

În mod similar, numele se poate referi la re-numele (faima) sau recunoașterea persoanei, lucrării, virtuților lui Dumnezeu. Astfel expresia **„Și vor ști că Eu Sunt Domnul („Iehova” SS 1874).”** Este o expresie ce apare în multe pasaje Biblice, după cum urmează: Ezechiel 6:10,14; 7:27; 24:27; 25:11,17; 28:26; 29:9,16,21; 30:8,19,25,26; 33:29; 34:27; 36:38; 38:23; 39:28. Dacă am citit cu atenție textele în care apare această expresie, nu se încearcă să se spună că atunci oamenii vor afla că Iehova este numele lui Dumnezeu. Nu, în aceste texte, această expresie: **„vor ști că Eu Sunt Domnul („Iehova” SS 1874)”** are sensul de conștientizare a intervenției divine. Adică oamenii își vor da seama din ceea ce se întâmplă: cine este Iehova, că El este judecătorul pământului, și Cel ce va face dreptate!

4. Numele lui Dumnezeu în Vechiul Testament

În Vechiul Testament numele de Iehova apare de 6828 de ori, net superior numelor descriptive ca Elohim (Dumnezeu) de 2570 de ori sau Adonai (Stăpân sau Domn) de aproximativ 300 de ori.

În manuscrisele ebraice, Numele divin sub forma tetragramei apare de 6828 de ori, vezi în acest sens: Biblia Hebraica (BHK) de R. Kittel, a șaptea, ediție, a opta și a noua (1951-1955) și în Biblia Hebraica Stuttgartensia (BHS), ediția 1977.

Însă, pe lângă cele 6823 de apariții ale tetragramei în textul sacru, pe baza citirilor în LXX (Septuaginta), s-a restaurat Tetragrama în trei locuri și anume, în: Deuteronom 30:16, 2Samuel 15:20 și 2Cronici 3:1, unde notele de subsol din BHK dă: tetragrama.

Un alt argument adus este că Soferimii (scribii care au copiat cărțile sacre) căzuseră în capcana fricii superstițioase de a pronunța numele „Iehova“, de aceea l-au înlocuit în unele locuri cu Adonai (Domnul)

masoreții enumeră aceste modificări, însă sunt toate notițele sau părerile masoreților corecte?

Existau trei școli masoretice, au contribuit la dezvoltarea sistemului de marcare vocalică și cu accente a textului consonantic, și anume, școala babiloniană, cea palestiniană și cea tiberiană.

În NW cu referințe se dă o listă a acestor 134 de locuri, conform cu Gins.Mas, Vol.. I, pp. 25, 26, § 115:

Geneza: 18:3,27,30,31,32; 19:18, 20:4, Exod: 4:10,13, 5:22, 15:17, 34:9,9; Numeri: 14:17, Iosua: 7:8, Judecători: 6:15; 13:8; 1Regi: 3:10,15; 22:6; 2Regi: 7:6; 19:23, Ezra: 10:3, Neemia: 1:11; 4:14; Iov 28:28; Psalm: 2:4; 16:2, 22:30; 30:8; 35:17,22,23; 37:13; 38:9,15,22; 39:7; 40:17; 44:23; 51:15; 54:4; 55:9; 57:9; 59:11; 62:12; 66:18; 68:11, 17,19,22,26,32; 73:20; 77:2,7; 78:65; 79:12; 86:3,4,5,8,9,12,15; 89:49,50; 90:1,17; 110:5; 130:2,3,6; Isaia: 3:17,18; 4:4; 6:1,8,11; 7:14,20; 8:7; 9:8,17; 10:12; 11:11; 21:6,8,16; 28:2; 29:13; 30:20; 37:24; 38:14,16; 49:14; Plângeri: 1:14,15,15; 2:1,2,5,7,18,19,20; 3:31,36,37,58; Ezechiel 18:25,29; 21:9; 33:17,20; Daniel 1:2; 9:3,4,7,9,15, 16,17,19,19,19; Amos 5:16, 7:7,8; 9:1; Mica 1:2; Zaharia 9:4; Maleahi 1:12,14.

Sa introdus Numele în 133 de locuri, singura excepție este Psalm 68:26, unde BHK și BHS au deja Tetragrama.

Opt alte modificări, potrivit Gins.Int, pp. 368, 369, în care a fost înlocuită în opinia acestor masoreți: tetragrama cu expresia: Dumnezeu, și anume, în Psalm 14:1,2,5, 53:1,2,4,5,6.

Dar se ridică întrebarea: **sunt toate notele masoreților corecte? Reflectă ele în toate cazurile călăuzirea Spiritului Adevărului în restabilirea textului sacru?**

Să analizăm aceste pasaje: În Geneza 18:3,27,30,31,32, este discuția lui Avraam cu unul dintre bărbaii care au venit în vizită la el. Da ei erau îngeri veniți pe pământ sub forma unor bărbați, dar Avraam nu a știut lucrul acesta (comp. cu Evrei 13:2). Era potrivit să-l numescă pe acest bărbat, pe oaspetele lui: „Adonai” (Domnul meu - comp. cu Zaharia 4:4), tot la fel și Lot în Geneza 19:18! Avraam nu putea numi pe acest bărbat venit ca oaspete: „Iehova”, așa cum redă în mod absurd NW!

În mod asemănător, nici în Geneza 20:4, Abimelec un păgân nu a folosit Numele divin, ci i s-a adresat acestui Dumnezeu ce i-a apărut în vis prin expresia: Adonay (Domnul meu).

În Exod 34:9, Moise nu putea folosi Numele divin în rugăciune, din cauza păcatului comis de Israel (comp. cu 2Timotei 2:19), ci a folosit: Adonay!

În 1Regi 22:6, este vorba de niște profeți falși, așa că este mai potrivit să lăsăm: Adonay! Căci dacă ei ar fi folosit Numele divin, l-ar lua în deșert.

În 2Regi 19:23, apare tot Adonay, căci este vorba de batjocorirea asirienilor.

În Ezra 10:3, expresia: „Adonay” se referă la Ezra, este o blasfemie să introduci aici Numele divin!

În Neemia 4:14, este vorba de **„Domnul cel mare”**, expresia din NW: „Iehova, Cel mare”, nu se regăsește nicăieri în Biblie, în Neemia mai apare: **„Dumnezeul cel mare”**: Neemia 1:5; 8:6,32.

Trebuie lăsat: „Adonay” și în următoarele pasaje: Judecători 6:15; Psalm 16:2; 30:8; 35:17,22,23; 40:17; 44:23; 51:15; 59:11; 62:12; 68:11,17,19,22,26,32; 73:20; 78:65; 79:12; 86:3,4,5,8,9,12,15; 89:49,50; Isaia 6:1,8,11; 38:14,16; Plângeri: 1:14,15,15; 2:1,2,5,7,18,19,20; 3:31,36,37,58; Daniel 1:2; Amos 5:16, 7:7,8; 9:1; Mica 1:2.

Toate cele așa zise 8 modificări, în care a fost înlocuită în opinia acestor masoreți: tetragrama cu expresia: Dumnezeu, este o presupunere greșită. De pildă, comp. Psalm 10:4, cu 14:1; 53:1.

Astfel în Psalm: 14:1,2,5, 53:1,2,4,5,6, trebuie să rămână expresia: Dumnezeu (Elohim) și nu să o înlocuim, doar așa păstrăm cuvântul original al lui Iehova!

Există însă o controversă legată de acest nume, și anume:

Când a făcut cunoscut Dumnezeu Numele Său oamenilor?

Unii teologii susțin că numele a fost făcut cunoscut doar prin Moise și nu înainte, ei argumentează cu Exod 6:3, unde se precizează: **„Eu M-am arătat lui Avraam, lui Isaac și lui Iacob, ca Dumnezeu Cel Atotputernic; (El-Shadday) dar n-am fost cunoscut de el sub Numele Meu ca DOMNUL (Iehova SS 1874)”**. Astfel aceștia susțin că Dumnezeu s-a revelat pe sine ca Iehova prima dată doar lui Moise. Alți cercetători indică spre faptul că acest nume era folosit și invocat înainte de Moise, chiar de primii oameni: de Eva (Geneza 4:1), de Avraam (Geneza 12:8; 13:4; 21:33); și de alții (Geneza 4:26; 26:25; 28:13; 31:11,13).

Unii explică această contradicție spunând că apariția numelui de Iehova în Geneza este o eroare a scribilor, și că acest nume nu a fost revelat

decât începând de la Moise. Însă având în vedere că tot Moise a scris Geneza, și că scribii au fost extrem de minuțioși în copierea Scripturilor o astfel de explicație nu are nici o bază credibilă.

Martorii lui Iehova, susțin că acest nume era folosit și invocat înainte de Moise, chiar de primii oameni, explică legat de Exod 6:3, că Avraam, Isac și Iacob nu au cunoscut semnificația Numelui, nu Numele în sine. Dar și această explicație nu are sens, căci atunci înseamnă că evreii nu și-au cunoscut (înțeles) propria lor limbă?

Atunci care este explicația corectă a afirmației din Exod 6:3?

În primul rând, trebuie să înțelegem că Dumnezeu în relația Lui cu oamenii a folosit diverse titluri prin care s-a descris și a acționat în virtutea lor și a semnificației lor. De exemplu, Dumnezeu când a încheiat legământul cu Avraam, El a făcut acest legământ descriindu-se pe Sine prin expresia: **El-Shadday** și nu **Iehova**. Deci El a venit la Avraam și a încheiat legământul în virtutea numirii de **El-Shadday**, chiar dacă Avraam a folosit numele de **Iehova**, numele sub care Dumnezeu s-a arătat cu ocazia încheierii legământului cu Avraam a fost **El-Shadday**. El așa s-a prezentat: **„Eu sunt [El-Shadday] Dumnezeul cel Atotputernic”** (Geneza 17:1; vezi și 28:3; 35:11). Ca să înțelegem mai bine aș oferi o ilustrare: *Un părinte acționează în casa lui, în familia lui în calitate de „Tată”, dar la servicii în calitate de „director”, în relația cu soția în calitate de „soț”, iar dacă este creștin cu frații acționează în virtutea numelui de „frate”. Copii știu că tata este director, dar nu a fost cunoscut de ei sub acest titlu în relația cu ei, copii nu-l chemă cu apelativul „director”; ci, cu apelativul: „Tată”. Dar mai târziu copiii devin mari și sunt angajați la tatăl lor la firmă, în ședință alături de alții, nu spunt: „Tată”, ci „Domnule director”.*

Tot așa Dumnezeu s-a prezentat și a acționat ca [El-Shadday] Dumnezeul cel Atotputernic, cu Avraam și patriarhi, însă cu Moise și națiunea Israel roabă în Egipt, El s-a prezentat ca Iehova și a acționat în virtutea acestui nume, când a încheiat legământul cu Israel.

Dacă citim contextul din Exod 6:3 observăm de ce spune Dumnezeu că **„n-am fost cunoscut de el sub Numele Meu ca DOMNUL (Iehova SS 1874)”** În v.4 continuă spunând: **„De asemenea Mi-am încheiat legământul Meu cu ei (Avraam, Isac și Iacob) ca să le dau țara Canaan, țara călătorilor lor sfinte, în care au locuit ca străini.”**

Deci Dumnezeu spune că Avraam, Isac și Iacob **nu** au cunoscut numele de Iehova în contextul **legământului** cu ei, căci nu avea cum să-l

cunoască astfel căci legământul Dumnezeu l-a încheiat prin denumirea de El-Shadday.

Pe când cu Israel prin Moise încheie un alt legământ, dar de data aceasta nu titlul de El-Shadday este folosit, ci Numele Său personal de Iehova (vezi: Exod 6:6-8; 24:8).

După aceste evenimente, la aproximativ 1500 de ani Dumnezeu face un alt legământ, prin Fiul Său Isus Cristos, numit „**legământul cel nou**” unde Dumnezeu ni se prezintă și se descoperă prin expresia: „Ava” adică „Tată”, dar lucrul acesta îl vom vedea pe larg în capitolul următor. Trebuie precizat că acest nume: Iehova, a servit la diferențierea de ceilalți Dumnezei falși, și acest lucru este bine scos în evidență în relatarea din 1Regi 18:21-39, din care spicuim conform cu SS 1874 R: **„Până când veți șchiopăta ? Dacă Iehova este Dumnezeu, urmați-l pe Dânsul; iar dacă Baal urmați pe acesta...Și să chemați numele Zeilor voștri, și eu voi chema numele lui Iehova și va fi ca Zeul care va răspunde cu foc, acela să fie Dumnezeu.”**

A-ți observat cum numele a diferențiat pe Dumnezeul lui Ilie de Baal? Având în vedere că existau mulți dumnezei falși, și fiecare avea numele lor propriu ca: Baal, Astarteea, Dagon, etc. era normal ca și Dumnezeul lui Israel să aibă un nume personal care să-l identifice și să-l diferențieze de acești dumnezei.

Să trecem la o altă problemă:

Înlocuirea Numelui în Scripturile ebraice:

În mai multe locuri soferimii (scribi, cărturarii), au modificat textul ebraic original înlocuind: YHWH cu Adhonai (Domnul). Soferimii erau bărbații care au copiat Scripturile ebraice începând din zilele lui Ezra până pe timpul lui Iesus s-au numit scribi, sau soferimi. Cu timpul, ei și-au luat libertatea de a face modificări în text. De fapt, chiar Iesus i-a condamnat cu putere pe acești așa-ziși custozi ai legii, pentru că opreau oamenii să intre în Regatul lui Dumnezeu, dând tot felul de interpretări care îi făceau pe oameni să fie fățarnici, vicleni (Matei cap. 23).

Mai târziu, scribii care au continuat activitatea soferimilor în secolele de după Christos, au fost cunoscuți sub numele de masoreți. Aceștia au observat modificările făcute de soferimi și le-au notat fie pe marginea textului ebraic, fie la sfârșitul lui. Aceste adnotări au ajuns să fie cunoscute sub numele de Masora.

Soferimii căzuseră în capcana fricii superstițioase de a pronunța numele „YHWH”, de aceea l-au înlocuit în mai multe locuri cu *Adonái*

(Domnul) și în câteva locuri cu *Elohím* (Dumnezeu). Masora enumeră aceste modificări.

De pildă, în Exod 4:10,13; 5:22; 15:17; Numeri 14:17; Iosua 7:8; Judecători 6:15; 13:8; 1Regi 3:10,15; și în alte locuri, ei au înlocuit tetragrama cu *Adonái* (Domnul)!

Această lucrare a celui rău a continuat atunci când Scripturile ebraice au fost traduse în greacă începând cu sec. III î.C.

Înlocuirea Numelui în Septuaginta:

Când Scripturile ebraice, au fost traduse de cei 70 de experți evrei (de aceea i se zice traducerea: „Septuaginta” de la 70) pe la anul 280 î.C. din ebraică în greacă, ei nu au înlocuit tetragrama cu grecescul Kyrios = Domnul; ci ei au lăsat în continuare cuvântul YHWH și în textul grecesc, și chiar l-au scris cu litere ebraice și nu cu litere grecești.

În Septuagina din sec II d.C. tetragrama a fost înlocuită cu Kyrios (Domnul), și se putea crede că traducătorii Septuagintei din start au înlocuit tetragrama Kyrios (Domnul), însă s-au descoperit și manuscrise mai vechi ale Septuagintei, după cum urmează: s-a găsit 12 fragmente de papirus descoperite în Egipt în 1939 și publicate în 1944, și care conțin câteva versete din diferite capitole ale Deuteronomului din Septuaginta, datând din sec. I î.C. În aceste fragmente scrise în limba greacă, apare de 15 ori cuvântul YHWH scris cu litere evreiești. Apoi s-au mai descoperit ale 9 fragmente de manuscrise grecești vechi (ale Septuagintei) care conțin Numele divin sub forma YHWH.

În prima jumătate a secolului al II-lea d.C. prozelitul iudeu Aquila a făcut o nouă traducere a Scripturilor ebraice în grecește și el a reprezentat aici Numele lui Dumnezeu prin tetragrama scrisă cu vechile caractere ebraice.

Tot la fel ne spune Origen în sec. III d.C., care a trăit înainte de Ieronim, în comentariul la Psalm 2:2, din Septuaginta cea cu șase coloane (Exapla) scrisă de el și încheiată prin 245 d.C. că: „*în cele mai exacte manuscrise, NUMELE apare în caractere ebraice*”. De altfel în Exapla, în coloana Septuagintei în greacă, Numele apare sub forma tetragramei „YHWH”.

Iar Ieronimus, pe la anul 300 d.C., în prologul său la cărțile lui Samuel și ale Regilor, scrie: „*Și noi am găsit Numele lui Dumnezeu, Tetragrama, în volume grecești sigure (ale Septuagintei) chiar în ziua de azi, exprimată în litere vechi (evreiești).*”

Dar satan, adeversarul lui Dumnezeu a făcut ca Numele să fie înlocuit!!!

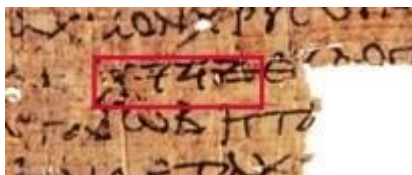
Căci treptat creștinismul s-a depărtat de la izvorul Cuvântului divin și au alergat spre basme, filozofii, liderii religioși au provenit dintre filozofi sau din școlile de filozofie, astfel strecurarea zizaniei în grâu prezisă de Iesus (Matei 13:24–30; Fapte 20:29-30), a început să prindă contur iar Numele divin, deși apărea în manuscrise, era utilizat din ce în ce mai puțin. În cele din urmă, mulți cititori nici nu mai știau ce reprezenta tetragrama: יהוה (YHWH). Iar Ieronim relatează că în timpul său „unii ignoranți, datorită asemănării caracterelor grafice, când găseau [tetragrama] în cărțile grecești erau obișnuiți s-o citească *IIIII* [pi.i.pi.i]”.

În **The New International Dictionary of New Testament Theology**, volumul 2, p. 512, spune: „Descoperirile recente de texte pun la îndoială ideea că cei care au compilat LXX [Septuaginta] ar fi tradus tetragrama YHWH prin kyrios. Cele mai vechi (fragmente de) MSS LXX de care dispunem acum conțin tetragrama scrisă cu caractere eb[raice] în textul g[re]c. Acest obicei a fost păstrat de traducătorii iudei ai V[echiului] T[estament] de mai târziu, pe parcursul primelor secole A.D.”

Mai multe descoperiri făcute în secolul trecut au demonstrat că numele lui Dumnezeu apărea totuși în Septuaginta. O sursă de referință spune: „Iudeii eleniști au fost atât de preocupați să păstreze intact numele lui Dumnezeu, încât au copiat întocmai literele Tetragramei în textul grecesc atunci când au tradus Biblia ebraică în limba greacă”.

Fragmentul de papyrus prezentat mai jos este doar unul dintre documentele care s-au păstrat până în prezent. Descoperit la Oxyrhynchos (Egipt), acest fragment poartă numărul 3522 și datează din secolul 1 d.C. El are dimensiunile 7x10,5 cm și conține un pasaj din Iov 42:11-12. Tetragrama, care apare încercuită, este scrisă cu caractere din ebraica veche.

Astfel doar în copiile de mai târziu ale *Septuagintei*, numele divin a fost scos și a fost înlocuit prin cuvinte cum ar fi: „Zeu” (*The-os*) și „Domnul” (*Ky'ri-os*). Știm că așa s-au petrecut lucrurile deoarece avem fragmente timpurii ale *Septuagintei*, în care era inclusă tetragrama!

5. Numele lui Dumnezeu în Noul Testament

Aparea tetragrama în Noul Testament?

În timp ce în Vechiul Testament numele divin apărea foarte des, de aproape 7000 de ori, adică de aproape 3 ori mai mult ca expresia: „Dumnezeu” care apărea de 2570 de ori.

Același lucru ce s-a întâmplat cu traducerea Septuaginta, s-a petrecut și în Scripturile creștine. Profesorul George Howard spunea în continuare: *„Cînd forma ebraică a numelui divin a fost eliminată din Septuaginta în favoarea unor substituenți grecești, ea a fost eliminată și din Noul Testament atunci cînd texte din Septuaginta erau citate în acesta”*.

Pentru a înțelege lucrul acesta, să ne amintim că manuscrisele Scripturilor creștine de care dispunem în prezent nu sînt cele originale. Cărțile originale scrise de Matei, Luca și de ceilalți scriitori biblici au fost foarte mult folosite și s-au uzat. De aceea, ele au fost copiate, iar cînd aceste copii s-au uzat și ele, au fost recopiate și acestea. După cum este și firesc, întrucît copiiile pentru utilizare se făceau mereu, cele vechi nu erau păstrate.

În prezent există mii de copii ale Scripturilor grecești creștine, dar majoritatea lor au fost realizate în cursul secolului al IV-lea d.C. sau după aceea. Acest fapt ne arată că foarte devreme s-a petrecut ceva cu textul Scripturilor creștine, astfel Numele divin a fost scos din Scripturi! Mulți contestă acest lucru, ei susțin că scriitori Scripturilor creștine nu au folosit numele divin!

Însă, există dovezi solide că Numele divin a existat în Scripturile creștine originale scrise de apostoli?

Prima carte din Scripturile creștine este Evanghelia după Matei, el a scris-o în limba ebraică.

A apărut Numele divin în Evanghelia după Matei?

La începutul secolului al III-lea, Eusebiu a citat cuvintele lui Origenes cu privire la evanghelii: *„Mai întîi a fost scrisă cea «După Matei», . . . pe care a redactat-o pentru credincioșii proveniți din iudaism, compunînd-o în limba ebraică”*.

Într-o lucrare a sa, Ieronim spune: *„Matei, numit și Levi, care din vameș a devenit apostol, a fost primul care a compus o Evanghelie despre Cristos în Iudeea, în limba ebraică și cu caractere ebraice, în folosul celor circumciși care au crezut”*. Unii scriitori creștini vechi: Papias 80-164 d.C.; Irineu 115-202 d.C.; Origen 185-255 d.C.; Ieronim 340-420

d.C.; Epifaniu 315-403 d.C., confirmă că Matei a scris Evanghelia în limba ebraică.

Matei a inclus Numele Creatorului în Evanghelia sa. De unde știm?

În primul rand, era de neconceput ca un discipol al lui Isus, care urma pe Cel care este Adevărul (Ioan 14:6), să fi înlocuit tetragrama din citatele din Scripturile ebraice pe care el le-a citat prin inspirație divină în lucrarea sa!

Pe lângă acest raționamentul logic sunt dovezi concrete cum ar fi:

O versiune a evangheliei lui Matei în ebraică, a fost găsită într-o lucrare datată între al șaselea și al nouălea secol (cartea lui Nestor) și atribuită preotului Nestorius, în care nu apare Domnul (așa cum apare în manuscrisele de lb. Greacă), ci apare expresia: „**Numele**” (în ebr. Hashem) în loc de obișnuitul „**Domnul**”. Este evident că „**Numele**” (în ebr. Hashem) a fost găsit de evrei, ca cuvânt substituit în locul tetragramei inițiale!

Un alt manuscris în ebraică, din secolul XIV (mai precis 1380 d.C.) ce conține Evanghelia după Matei pe nume: Shem-Tob. Acest manuscris a fost confiscat de Biserica Catolică de la evrei, și se presupune a fi o copie după un manuscris din primele patru secole. Shem-Tob a copiat textul ebraic al lui Matei în lucrarea sa polemică *’Éven bóchan*. În acest manuscris ce conține Evanghelia după Matei, apare o abreviere a numelui divin în 19 pasaje, sub forma: HY, și se presupune a fi o prescurtare a tetragramei. Sau după alții o abreviere a lui Hashem (Numele).

Dar care a fost sursa acestui text ebraic? Profesorul George Howard, care a făcut cercetări ample cu privire la această chestiune, sugerează că „*Textul ebraic al lui Matei copiat de Shem-Tob datează cam din primele patru secole ale erei creștine*”. (Vezi și **New Testament Studies**, volumul 43, nr. 1, ianuarie 1997, paginile 58-71).

În alte două manuscrise ebraice: DuTillet și Muenster din 1550 care conțin tot Evanghelia după Matei în ebraică, tetragrama este înlocuită cu un semn de trei yodhs sau puncte închise într-un semicerc.

Dar în celelalte Evanghelii?

Dan Jaffé, un savant evreu (doctorat la Universitatea Bar-Ilan, ce predă în prezent la Institutul de Studii et de juives cultura de Aix-en-Provence), a publicat un nou studiu intitulat *Le judaïsme et l'avènement du christianisme* (Cerf, 2005).

În capitoul său despre cărțile de minim El a explicat că numele ebraic giyluyonim a venit de la grecesc euaggelion cuvântul "Evanghelie".

Evangelhia a fost folosit de creștini de origine evreiască, numită iudeo-creștini. Profesorul Jaffé a publicat o serie de manuscrise vechi iudaice noi (Tosefta Sabat XIII, 5; Sifre Nasso 16; Sabat al XVI-lea, 1,15 C, în Talmud a Ierusalimului, Core 1 în Midrash Tanhuma, Sabatul 116a din Talmudul Babilonian), care nu au fost cenzurate de către Autoritățile catolice. Se pare clar în funcție de aceste manuscrise că numele lui Dumnezeu a fost scris în Evanghelii.

Dar ce putem spune de celelalte cărți ale Scripturilor creștine scrise în greacă?

A apărut Numele divin în Scripturile Creștine?

Însă, ceilalți scriitori ai acestei părți a Bibliei au scris în limba internațională a acelei epoci: limba greacă, pentru un public cititor cât mai larg. Așadar, ei nu au citat din Scrierile ebraice originale ci din versiunea greacă *Septuaginta*. Să nu fi apărut oare numele lui Dumnezeu în aceste Scrieri grecești?

Unele fragmente foarte vechi ale versiunii *Septuaginta* care exista în zilele lui Isus, au supraviețuit pînă în zilele noastre și este demn de reținut că în ele apare numele personal al lui Dumnezeu.

În **The New International Dictionary of New Testament Theology**, volumul 2, p. 512, se spune: „*Descoperirile recente de texte pun la îndoială ideea că cei care au compilat LXX [Septuaginta] ar fi tradus tetragrama YHWH prin kyrios. Cele mai vechi (fragmente de) MSS LXX de care dispunem acum conțin tetragrama scrisă cu caractere eb[raice] în textul g[re]c. Acest obicei a fost păstrat de traducătorii iudei ai V[echiului] T[estament] de mai târziu, pe parcursul primelor secole A.D.*”

Așadar, ori de cîte ori Isus și discipolii Săi, citeau Scripturile, fie în ebraică fie în grecește, ei înțelneau Numele divin.

Ar fi absurd ca să considerăm că ei ar fi falsificat Scripturile, citând pasaje din lege, psalmi sau profeți în Scripturile creștine și înlocuind: YHWH cu Domnul!?!

Astfel, profesorul George Howard, de la Universitatea din Georgia, S.U.A. făcea următorul comentariu: „*Pe vremea cînd Septuaginta utilizată și citată de Biserica nou-testamentară mai conținea încă forma ebraică a numelui divin, fără îndoială că scriitorii nou-testamentari au inclus tetragrama în citatele lor*” (**Biblical Archaeology Review**, martie 1978, p. 14).

O altă dovadă sunt manuscrisele aramaice, în Peshitta, care este o recenzie a lui Evanghelion da-Mapharreshe, făcută din greaca de Aphraates în jurul anului 200 d.C., unde în loc de „Domnul”, apare forma: „**MarYah**”, adică „**Domnul Yah**”, în locul unde în greacă este Kyrios, în 85 de locuri de la Matei la Apocalipsa.

O altă dovadă este cartea evreilor: **Tosefta**, o antologie a legilor orale încheiată în jurul anului 300 d.C., care spunea despre scrierile creștine care erau arse în Sabat: „*Cărțile evangheliștilor și cărțile minimilor [considerați a fi creștinii evrei] nu trebuie salvate din foc, ci trebuie lăsate să ardă, . . . cărțile cu tot cu pasajele în care apare Numele Divin*“. Aceeași antologie îl citează pe rabinul Yosé Galileeanul, de la începutul secolului al II-lea d.C., care a spus: „*În celelalte zile ale săptămânii, cineva trebuie să decupeze Numele Divin pe care îl conțin [manuscrisele creștine], să pună părțile decupate deoparte și să ardă restul*“. Așadar, există dovezi temeinice că evreii din secolul al II, lea d.C. au găsit cărți unde apărea tetragrama, și pe care ei le distrugau fiind ale creștinilor evrei.

De fapt unele pasaje nici nu se pot înțelege bine fără apariția Numelui: Iehova! De pildă:

📖 Matei 22:44 (Versiunea Cornilescu): „**Domnul a zis Domnului Meu: „Șezi la dreapta Mea, pînă voi pune pe vrăjmașii Tăi supt picioarele Tale?”**”

📖 Matei 22:44 (SCC): „**Iehova a zis Domnului meu: Șezi la dreapta Mea, pînă ce am să pun pe dușmanii Tăi un scăunel al picioarelor Tale**”.

📖 2Timotei 1:18 (Versiunea Cornilescu): „**Dea Domnul să capete îndurare dela Domnul „în ziua aceea“**. Tu știi foarte bine cît ajutor mi-a dat el în Efes.”

📖 2Timotei 1:18 (SCC): „**Domnul** să îi dea să găsească milă de la **Iehova** în ziua aceea. Și cît a servit el în Efes, tu cunoști mai bine.”

În traducerea **Scripturile Calea Creștină**, Numele divin apare de 168 de ori. Astfel, ori de câte ori este citat un pasaj din Scripturile ebraice în care apare Numele divin, iar scriitorul inspirat de Spiritul Sfânt, aplică pasajul din Scripturile ebraice la Tatăl ceresc, aceste Nume trebuie să apară în Scripturile creștine.

Problema este că unii au căzut în extreme, ca de pildă Martorii lui Iehova care în versiunea lor: „**Traducerea Lumii Noi a Scripturilor grecești creștine**” au introdus „**Iehova**” în 237 de locuri. Din păcate ar fi

justificat din punct de vedere al citatelor Vechiului Testament și a altor motive întemeiate, este ca Numele Iehova, să se introducă, în Scripturile Creștine doar în 168 de locuri.

Să vedem în continuare:

Există multe texte în care apare în schimb: „**numele**” sau „**numele lui Dumnezeu**” cu referire la Iehova în mod sigur. Să dăm câteva exemple:

- 📖 Matei 6:9; Luca 11:2: „**Tatăl nostru care ești în ceruri! Sfintească-se Numele Tău**”
- 📖 Luca 1:49: „**pentru că Cel Atotputernic a făcut lucruri mari pentru mine. Numele Lui este Sfânt**”
- 📖 Romani 2:24: „**Căci din pricina voastră este hulit Numele lui Dumnezeu între Neamuri**”
- 📖 1Timotei 6:1 „**Toți cei ce Sunt sub jugul robiei, să socotească pe stăpânii lor vrednici de toată cinstea, ca Numele lui Dumnezeu și învățătura să nu fie vorbite de rău.**”
- 📖 Evrei 6:10 „**Căci Dumnezeu nu este nedrept ca să uite osteneala voastră și dragostea pe care ați arătat-o pentru Numele Lui, voi, care ați ajutorat și ajuturați pe sfinți.**”
- 📖 Faptele 15:14-17: „**Simon a spus cum mai întâi Dumnezeu Și-a aruncat privirile peste Neamuri, ca să ia dintre neamuri un popor, pentru numele Său...pentru ca rămășița de oameni să caute pe Domnul, ca și toate Neamurile peste care este chemat Numele Meu**”
- 📖 Ioan 12:28: „**Tată, proslăvește Numele Tău!” Și din cer, s-a auzit un glas, care zicea: „L-am proslăvit, și-L voi mai proslăvi!”**
- 📖 Evrei 2:12: „**Voi vesti Numele Tău fraților Mei; Îți voi cânta lauda în mijlocul adunării.**” Citat din Psalm 22:22.
- 📖 Iacob 5:10: „**Frații mei, luați ca pildă de suferință și de răbdare pe prooroci, care au vorbit în Numele Domnului.**”
- 📖 Apocalipsa 3:12: „**Pe cel ce va birui, îl voi face un stâlp în Templul Dumnezeului Meu, și nu va mai ieși afară din el. Voi scrie pe el Numele Dumnezeului Meu și numele cetății Dumnezeului Meu, noul Ierusalim, care are să se pogoare din cer de la Dumnezeul Meu, și Numele Meu cel nou.**”
- 📖 Apocalipsa 11:18: „**Neamurile se mâniaseră, dar a venit mânia Ta; a venit vremea să judeci pe cei morți, să răsplătești pe robii Tăi prooroci, pe sfinți și pe cei ce se tem**

de Numele Tău, mici și mari, și să prăpădești pe cei ce prăpădesc pământul!”

📖 Apocalipsa 13:6: „Ea și-a deschis gura, și a început să rostească hule împotriva lui Dumnezeu, să-I hulească Numele, cortul și pe cei ce locuiesc în cer.”

📖 Apocalipsa 14:1: „Apoi m-am uitat, și iată că Mielul stătea pe muntele Sionului; și împreună cu El stăteau o sută patruzeci și patru de mii, care aveau scris pe frunte Numele Său și Numele Tatălui Său.”

📖 Apocalipsa 15:4: „Cine nu se va teme, Doamne, și cine nu va slăvi Numele Tău? Căci numai Tu ești Sfânt, și toate Neamurile vor veni și se vor închina înaintea Ta, pentru că judecățile Tale au fost arătate!”

📖 Apocalipsa 16:9: „Și oamenii au fost dogoriți de o arșiță mare, și au hulit Numele Dumnezeului care are stăpânire peste aceste urgii, și nu s-au pocăit ca să-I dea slavă.”

Este interesant că oamenii din perioada plăgilor Apocalipsei vor huli numele lui Dumnezeu, tot la fel și Fiara (Apocalipsa 13:6; 16:9). Acest lucru este de așteptat în conformitate cu profețiile V.T. și unii îl vor folosi spre hulă, însă alții spre salvare (Ioel 2:32). Iar toți vor recunoaște că Iehova este drept. Biblia profețește: „**Și vor ști că Eu Sunt Domnul** („**Iehova**” SS 1874).” [Ezechiel 6:10,14; 7:27; 24:27; 25:11,17; 28:26; 29:9,16,21; 30:8,19,25,26; 33:29; 34:27; 36:38; 38:23; 39:28].

Putem conchide că Numele lui Dumnezeu de Iehova era cunoscut și de evrei și de creștinii, cel puțin apostolii, și mai ales creștinii proveniți dintre iudei îl cunoșteau. Bineînțeles că nici Isus, nici apostolii nu au susținut concepția greșită susținută de unii filozofi că Dumnezeu nu are un Nume propriu.

Poate unii ar întreba: De ce spun că numirea de „**Tată**” este folosit de Dumnezeu ca nume de legământ în cadrul Noul legământ?

Argumentele sunt următoarele:

- Domnul Isus Cristos, exemplul nostru perfect conform Bibliei s-a rugat la Dumnezeu, folosind totdeauna apelativul „**Tată**” (Matei 6:6,9; 11:25-27; 26:39; Marcu 14:36,39; Luca 10:21; 11:2-4; 18:11-14; 22:42; 23:34; Ioan 11:41,42; 12:27,28).
- Spiritul Sfânt îl îndeamnă pe credincios în lucrarea înfierii să se roage la Dumnezeu strigând „**Tată**”, observați ce se spune în Romani 8:15: „**Și voi n-ați primit un duh de robie, ca să mai aveți frică; ci ați primit un duh de înfiere, care ne face să**

strigăm: „Ava! adică: Tată!” Și la Galateni 4:6 din nou se susține aceeași idee: **„Și pentru că Sunteți fii, Dumnezeu ne-a trimis în inimă Duhul Fiului Său, care strigă: „Ava” adică: „Tată!”** Credinciosul a intrat într-o relație mai intimă decât aceea dintre un Stăpân și un slujitor, cea mai minunată relație pe care alte religii ca de pildă mahomedanii nu o cunosc, relația de Tată - Fiu, cel mai minunat lucru, avem dreptul, ba chiar suntem îndemnați de Spiritul lui Dumnezeu să ne rugăm la Dumnezeu cu apelativul: **„Tată”**, ce favoare extraordinară!

- Mărturia apostolilor: ei folosesc denumirea de Tată când vorbesc despre Dumnezeu (vezi: 1Corinteni 8:6; Efeseni 4:6).
- Creștinii se închină lui Dumnezeu chemându-L ca Tată așa cum spune apostolul Petru în 1Petru 1:17 **„Și dacă chemați ca Tată pe Cel ce judecă fără părtinire pe fiecare după faptele lui, purtați-vă cu frică în timpul pribegiei voastre”** (Vezi și Efeseni 2:18; 3:14). Deci în Vechiul Testament oamenii lui Dumnezeu în general îl invocau pe Adevăratul Dumnezeu folosind numele: Iehova; în N.T. Dumnezeu este invocat în general ca Tată.
- În epistole, în special în cuvintele introductive Dumnezeu este denumit **„Dumnezeu Tatăl nostru”** (Romani 1:7; 1Corinteni 1:3; 2Corinteni 1:2; etc.).

Deci Dumnezeu face un legământ cu Avraam ca: **El Șadai**; cu Israel prin Moise, în virtutea numelui de **Iehova**; cu creștinii prin Cristos, ca **Tată**. Tu în ce legământ ești? Însă să vedem în continuare, sub ce numire îl vor invoca pe Dumnezeu, oamenii de pe noul pământ?

6. Numele lui Dumnezeu în Regatul Său

Numele de Iehova va fi folosit în mileniu (Țefania 3:9,12; Maleahi 1:11). Conform profețiilor Biblice acest Nume de legământ între Dumnezeu și Israel (Deuteronom 28:10) va fi folosit din nou în mod pregnant în mileniu pe pământul înnoit (vezi Zaharia 12:9; Mica 4:5), deoarece Israelul din nou va juca un rol important pe pământul curățit, ca reprezentant a lui Dumnezeu, a închinării adevărate, ei vor juca rolul de învățători printre cei dintre națiuni care vor supraviețui sfârșitului (vezi Isaia 2:2-4; Mica 4:1-5; Zaharia 8:21-23; 14:16-21).

Biblia profetește clar și vorbește expres pentru poporul Israel care va invoca etern acest nume, după cum se spune și la Mica 4:5: **„Pe când toate popoarele umblă fiecare în numele dumnezeului său, noi vom umbla în Numele Domnului („Iehova” SS 1874), Dumnezeului nostru, totdeauna și în veci de veci!”** Deci acesta va fi numele Dumnezeului lui Israel în care ei vor umbla (vezi și Zaharia 14:9; Ezechiel 38:7,22,25; 48:35), și pe care îl vor invoca după cum se spune și la Zaharia 13:9: **„Dar treimea aceasta din urmă o voi pune în foc, și o voi curăți cum se curățește argintul, o voi lămuri cum se lămurește aurul. Ei vor chema Numele Meu, și îi voi asculta; Eu voi zice: „Acesta este poporul Meu!” Și ei vor zice: „Domnul („Iehova” SS 1874) este Dumnezeul meu!”**. Acest Nume personal, va fi valabil și pentru națiunile ce vor supraviețui sfârșitului (Zaharia 14:16-21; Apocalipsa 20:3), și care împreună cu Israel vor invoca pe Iehova (Ieremia 12:16; Amos 9:11-12; Țefania 3:9). Însă Israel îl va invoca pe Iehova și sub numirea de: **„Soțul Meu”** și **„Dumnezeul Meu”** (Osea 2:16-23).

7. Folosirea Numelui divin, cum?

Acum există unii care susțin că numele YHWH s-a schimbat cu numele: Isus, sau că pur și simplu numele de YHWH a fost unul temporar, și că pe Dumnezeu nu-l mai chemă la ora actuală așa. Sau că Dumnezeu are mai multe Nume. Este clar că Martorii lui Iehova exagerează, cu folosirea în exces de tip V.T. a Numelui, cu introducerea în Biblie a Numelui fără suport temeinic, însă alții au căzut în cealaltă extremă.

Numele YHWH nu s-a schimbat în numele Isus, deoarece Isus este numele Fiului lui Dumnezeu (Luca 1:31); iar YHWH este numele Tatălui ceresc (compară Isaia 63:16 cu Matei 6:9). Iar Numele Fiului nu este identic cu numele Tatălui după cum putem vedea citind: Apocalipsa 3:12. Mulți nu înțeleg că numele Tatălui și al Fiului nu este același după cum putem citi în Apocalipsa 14:1: **„Apoi m-am uitat, și iată că Mielul stătea pe muntele Sionului; și împreună cu El stăteau o sută patruzeci și patru de mii, care aveau scris pe frunte Numele Său (al Fiului) și Numele Tatălui Său.”** Deci numele fiului nu este identic cu numele Tatălui (vezi și Proverbe 30:4). Căci numele Tatălui este Iehova – Isaia 63:16; 64:8, înlocuit în Traducerile Bibliei cu „DOMNUL”, iar numele Fiului este Isus Cristos (Luca 1:31).

Alții spun că numele divin s-a schimbat (modificat) ceea ce Biblia nu spune, sau că Numele a fost numai pentru un timp ceea ce contrazice Biblia care spune că numele este **din** veșnicie (Isaia 63:16) și **pentru** veșnicie (Exod 3:15). Dumnezeu i-a precizat lui Moise: „**Așa vei zice fiilor lui Israel: Iehova Dumnezeul părinților voștri, Dumnezeul lui Abraam, Dumnezeul lui Isac, Dumnezeul lui Iacob m-a trimis la voi; acesta este numele Meu în etern, și aceasta este amintirea mea pentru toate generațiile.**” (Exod 3:15) Este clar deci că Numele Iehova este etern, neschimbător și pentru toate generațiile.

În ce privește cele două expresii, „**în etern**” și „**pentru toate generațiile**” noi credem că se referă în sens literal, că pentru totdeauna, chiar dacă cuvântul „**olam**” din ebraică are sensul de „**pe timp indefinit**” NW ceea ce poate însemna uneori un timp ce are sfârșit. Totuși numele Iehova va fi pt. totdeauna din următoarele motive sau dovezi:

1. Psalmistul spune ca „**orice făptură să binecuvânteze Numele Lui cel Sfânt în veci de veci!**” (Psalm 145:1,21; vezi și Psalm 45:17; 135:13; 72:17,18; 145:2,21); în ebraică atunci când cuvântul „**olam**” se repetă (în veci de veci), el are sensul de etern.

2. Acest Nume nu numai că este în „**olam**” (pe timp indefinit), însă este și „**pentru toate generațiile**”.

3. Numele va fi folosit și în mileniu în Regatul lui Dumnezeu (Țefania 3:9; Maleahi 1:11), ceea ce arată că numele de Iehova nu a fost desființat, ci mai degrabă nu sub acest Nume acționează și se revelează Dumnezeu în Noul legământ, până la timpul (în viitor) când din nou acest Nume va fi numele de legământ pentru cei ce vor locui pământul.

În primul capitol am arătat că Dumnezeu nu are mai multe Nume, și nu are rost să mai mă repet.

Pe lângă aceste puncte de vedere extremiste pe care le-am prezentat, există și alte extreme, ca cea a Martorilor lui Iehova, care promovează ideea că dacă nu rostești numele „**Iehova**” într-o rugăciune, acea rugăciune nu este ascultată. Astfel în cartea „**Să aducem argumente din Scripturi**” p.151 Martorii aduc ca argumente următoarele raționamente pentru a susține importanța cunoașterii și folosirii numelui Iehova: „*Poate cineva să întrețină o relație intimă cu o persoană căreia nici măcar nu-i cunoaște numele? Pentru cei care nu cunosc numele Său, Dumnezeu este adeseori numai o forță impersonală și nu o persoană reală pe care să o cunoască și să o iubească și căreia să-i poată vorbi din inimă prin intermediul rugăciunii. Dacă se roagă,*

rugăciunile lor sunt niște simple ritualuri, niște repetări formale ale unor expresii învățate pe de rost. Adevărații creștini au primit de la Isus Cristos misiunea să formeze discipoli...Cum ar putea fi identificat adevăratul Dumnezeu pentru a-i deosebi de dumnezeii falși ai națiunilor? Numai prin folosirea numelui său personal, așa cum face Biblia însăși – Matei 28:19; 1Corinteni 8:5,6.”

Din dovezile prezentate în acest material ne dăm seama că afirmațiile lor sunt false, deoarece există rugăciuni și în Vechiul Testament, fără a rosti acest nume (Numeri 12:13; 16:22), iar în Noul Testament multe rugăciuni nu conțin numele divin, de fapt Isus nu a invocat niciodată numele Iehova în rugăciune în relatările pe care le avem în Biblie și el a învățat să ne rugăm cu „**Tată**” (Matei 6:6,9; 11:25-27; 26:39; Marcu 14:36,39; Luca 10:21; 11:2-4; 18:11-14; 22:42; 23:34; Ioan 11:41-42; 12:27-28).

Bineînțeles că există și cealaltă extremă care susține cu tărie că folosirea acestui Nume este greșită, fie din cauză că este prea sfânt pentru a fi folosit. Dar o astfel de concepție contrazice învățătura Bibliei care prezintă în închinare în V.T. folosirea Lui (Psalm 99:6), chiar în Israel acest Nume se folosea chiar în conversațiile zilnice (Rut 2:4).

Acum după ce am văzut numele lui Dumnezeu în V.T. și în N.T. și am studiat diferite extreme existente, este important pentru noi ca să știm cum să onorăm Numele lui Dumnezeu? La această întrebare ne vom concentra atenția în ultimul capitol.

8. Cum putem onora Numele lui Dumnezeu?

După cum am mai spus, a onora numele lui Dumnezeu, înseamnă în primul rând a onora persoana lui Dumnezeu. Trebuie să înțelegem că în multe texte ce fac referire la glorificarea, cinstirea, onorarea, încrederea, teama față de „**Numele lui Dumnezeu**”, ele se referă de fapt la cinstirea **persoanei** lui Dumnezeu (Deuteronom 28:58; Maleahi 4:2; Psalm 20:1,7; 33:21; 44:8; 61:5; 66:4; 86:11; 96:2; 100:4; 103:1; 116:4; 145:2). Bineînțeles că nu putem despărți Numele de persoană, astfel cine onorează persoana cu siguranță nu va disprețui sau batjocori Numele lui Dumnezeu. Am înțeles că Dumnezeu are un Nume propriu dar și mai multe Nume descriptive, sau titluri care toate reflectă personalitatea, caracterul și virtuțile lui Dumnezeu. Am înțeles că în funcție de situație, de persoanele cu care relaționează, de legământul în

vigoare, Dumnezeu își folosește numele descriptive, sau se identifică printr-un nume potrivit cu situația și persoana cu care relaționează.

Însă este clar că doar simpla pronunțare a unui Nume nu atrage după sine o acțiune din partea lui Dumnezeu (comp. cu Fapte 19:13-16), fariseii, saducheii, cunoșteau Numele divin, dar au fost respinși de Domnul Isus, ca unii care nu făceau lucrările lui Dumnezeu.

Însă pentru creștini este normal și esențial să cunoască Numele personal al lui Dumnezeu de: Iehova! Căci ar fi mai mare rușinea pentru un copil să aibă un Tată și să nu-l cunoască Numele?

Prin urmare, creștinii trebuie să sfințească Numele (Matei 6:9; Isaia 8:13; 29:23), să-l cinstească (Maleahi 1:11; 3:16), să-l slăvească (Apocalipsa 15:4), să-l laude și să-l binecuvânteze (Psalm 99:3; 145:1,2).

Vom onora Numele lui Dumnezeu dacă vom asculta de poruncile lui Dumnezeu (Deuteronom 10:20; 12:11; Isaia 50:10; 56:6; Țefania 3:9; Maleahi 1:6,11), și dacă nu vom lua în deșert Numele divin (Exod 20:7; Deuteronom 5:11). Aceasta înseamnă că nu vom folosi Numele de Iehova, dar și numele descriptive în mod ușuratic, în glume, în vorbe de batjocură, sau în vorbiri fără rost, etc. (Levitic 24:16; Numeri 15:30). De asemenea, a nu lua Numele în deșert, înseamnă să ne ținem promisiunile (Ieremia 34:15-16); să nu jurăm strâmb, sau să nu mințim (Psalm 139:20; Levitic 19:12); să trăim o viață sfântă în toate domeniile (Levitic 21:5-7); să nu avem practici idolatre (Levitic 18:21; Ezechiel 20:39); să nu furăm, sau să facem lucruri prin care să arătăm că trăim o viață fără Dumnezeu (Proverbe 30:9). De fapt, având în vedere că Numele lui Dumnezeu este chemat peste noi (comp. Deuteronom 28:10 cu Fapte 15:14-17), atunci prin tot ceea ce gândim, vorbim sau facem putem onora sau dezonora Numele divin, și prin asta persoana lui Dumnezeu.

Biblia arată clar că doar persoanele care împlinesc poruncile lui Dumnezeu, nu profanează Numele folosindu-L, și numai așa Numele este sfințit în mijlocul poporului lui Dumnezeu (Levitic 22:31-32)!

Domnul Isus Cristos când a fost pe pământ a învățat pe ucenici o rugăciune model, în care El ne-a învățat **„Fie sfințit Numele Tău”**, (SCC), aceasta înseamnă că de fiecare dată când folosim Numele: Iehova, noi trebuie să ne asigurăm că Îl sfințim. Este ca o povară, o răspundere ca să Îl sfințim și să nu Îl luăm în deșert (Exod 20:7), adică să nu-l folosim fără respect și fără rost, fără un motiv întemeiat, adică în mod inutil, în joacă.

Biblia ne atenționează că folosirea Lui trebuie făcută doar în cadrul sfințeniei (Levitic 19:12; 20:3; 22:2,32; 24:16; Matei 6:9), într-o atmosferă de teamă și respect (Deuteronom 28:58; Psalm 99:3; 111:9; Maleahi 1:14; 2:5; 3:16; 4:2), și de depărtare față de fărădelege (1Timotei 6:1; 2Timotei 2:19).

Noi trebuie să ne temem să folosim Numele în mod ușuratic, sau într-un cadru al păcatului (Psalm 74:18; Proverbe 30:9).

Calea Creștină

2016 – Arad

www.CaleaCrestina.ro